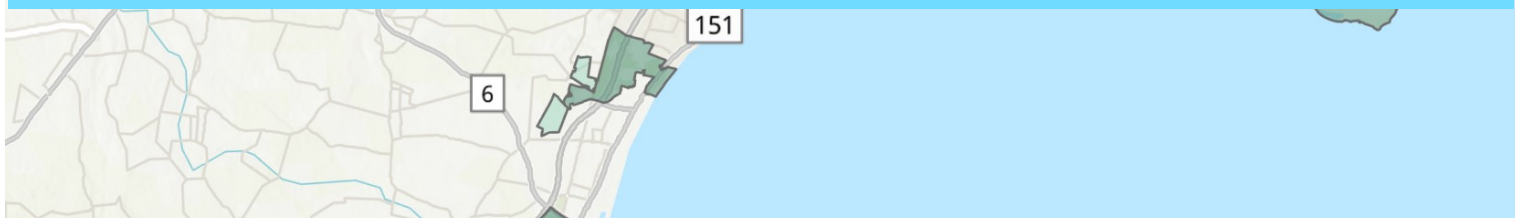

Grønne kiler

MILJØRAPPORT FOR LANDSPLANDIREKTIV VEDRØRENDE FORSLAG OM UDPEGNING AF NYE GRØNNE KILER OG FASTSÆTTELSE AF NYE BESTEMMELSER FOR DE GRØNNE KILER I FINGERPLAN 2019

KØBENHAVN
26. JANUAR 2022

Dato **26. januar 2022**
Udarbejdet af **JJBG, FEKH, SBJE, MKMG, IRLE**
Kontrolleret af **TDRA**
Godkendt af **IRLE**
Beskrivelse **Miljørapport til landsplandirektiv vedrørende forslag om ud-
pegning af nye grønne kiler og fastsættelse af nye bestem-
melser for de grønne kiler i Fingerplan 2019**

Forord

Med regeringsudspillet *Tættere på - Grønne byer og en hovedstad i udvikling* ønsker regeringen bl.a. at igangsætte initiativer for de grønne kiler i hovedstadsområdet. Bolig- og Planstyrelsen har igangsat et arbejde med at implementere initiativerne i Fingerplanen, og det indebærer to ændringer af planen med udpegninger af nye grønne kilearealer og nye bestemmelser for bygninger i grønne kiler i et landsplandirektiv. Ændringerne er i efteråret 2021 konkretiseret af Bolig- og Planstyrelsen i dialog med hovedstadsområdets kommuner.

Ændringerne sætter rammer for fremtidige anlæg og skal derfor miljøvurderes efter miljøvurderingsloven. Afgrænsningen af indholdet af miljørapporten har været i høring blandt berørte myndigheder i september 2021, og miljørapporten er herefter udarbejdet i et samarbejde mellem Bolig- og Planstyrelsen og Rambøll.

Miljørapporten sendes i offentlig høring sammen med forslag til landsplandirektivet.

Læsevejledning

Miljørapporten og forslaget til landsplandirektiv findes kun som digitale versioner, der kan hentes på Høringsportalen (hoeringsportalen.dk). Miljørapporten beskriver miljøpåvirkningerne fra planen, og den indeholder følgende kapitler:

- **Ikke-teknisk resume** er en sammenfatning af Miljørapporten, hvor de vigtigste oplysninger og vurderinger er trukket frem for at give et hurtigt overblik over projektet og dets miljøpåvirkninger.
- **Beskrivelse af forslaget til landsplandirektiv** giver en detaljeret beskrivelse af forslaget, herunder forbindelser med andre relevante planer og programmer. Desuden beskrives den alternative udvikling, hvor forslaget ikke realiseres.
- **Relevante miljøbeskyttelsesmål** giver et overblik over de relevante nationale og internationale mål samt en redegørelse for, hvordan der er taget hensyn til disse mål i forslaget.
- **Metode til miljøvurdering** beskriver den metode, der er anvendt for at kunne foretage en systematisk vurdering af de miljøpåvirkninger, som planforslagene medfører.
- **Miljøkapitlerne** i kapitel 7 til 13 beskriver relevante miljøforhold og vurderer de miljøpåvirkninger, som planerne vil medføre for forskellige miljøemner (f.eks. landskab, kulturarv, natur osv.).
- **Forslag til overvågning** beskriver de miljøfaktorer, der bør inddrages i et overvågningsprogram.

For at få et hurtigt overblik over miljørapportens hovedindhold kan man eventuelt nøjes med at læse det ikke-tekniske resumé med sammenfatningen af planens miljøpåvirkninger.

Sidst i miljørapporten findes en samlet fortegnelse over bilag og referencer. Referencerne fremgår også i de enkelte kapitler som fodnoter på de relevante sider. Hvor det er muligt, er der indsat et link til referencen

INDHOLD

1.	IKKE-TEKNISK RESUMÉ	5
1.1	Forslag til landsplandirektiv om ændringer i Fingerplanen	5
1.2	Sammenfatning af miljøpåvirkninger	6
1.3	Afværgetiltag	6
1.4	Overvågning	7
2.	INDLEDNING	8
2.1	Planens baggrund	8
2.2	Miljøvurderingsregler	8
2.3	Miljøvurderingens faser	8
3.	BESKRIVELSE AF FORSLAG TIL LANDSPLANDIREKTIV	10
3.1	Anden planlægning	11
3.2	Alternativer til forslaget	12
4.	RELEVANTE MILJØBESKYTTELSESMÅL	14
5.	AFGRÆNSNING AF MILJØRAPPORTEN	15
5.1	Miljøemner i miljørapporten	16
6.	METODE TIL MILJØVURDERING	17
7.	BIOLOGISK MANGFOLDIGHED, FLORA OG FAUNA	18
7.1	Miljøstatus	18
7.2	Vurdering af påvirkning	20
8.	MENNESKERS SUNDHED	23
8.1	Miljøstatus	23
8.2	Vurdering af påvirkning	26
9.	LANDSKAB	29
9.1	Miljøstatus	29
9.2	Vurdering af påvirkning	30
10.	KULTURARV	33
10.1	Miljøstatus	33
10.2	Vurdering af påvirkning	35
11.	VAND	37
11.1	Miljøstatus	37
11.2	Vurdering af påvirkning	38
12.	LUFT OG KLIMA	40
12.1	Miljøstatus	40
12.2	Vurdering af påvirkning	41
13.	MATERIELLE GODER (REKREATIVE INTERESSER)	44
13.1	Miljøstatus	44
13.2	Vurdering af påvirkning	44
14.	MANGLEDE VIDEN OG USIKKERHEDER	46
15.	FORSLAG TIL OVERVÅGNING	46
16.	REFERENCER	47
17.	BILAG 1: VÆSENTLIGHEDSVURDERING	49

1. IKKE-TEKNISK RESUMÉ

Bolig- og Planstyrelsen har igangsat arbejdet med udarbejdelse af et forslag til landsplandirektiv, som indeholder nye bestemmelser og kortudpegninger for grønne kiler i hovedstadsområdet. De nye bestemmelser skal supplere de gældende bestemmelser for og udpegninger af grønne kiler i Fingerplan 2019 - *Landsplandirektiv for hovedstadsområdets planlægning*.

Initiativerne udspringer af regeringsudspillet *Tættere på - Grønne byer og en hovedstad i udvikling* (Indenrigs- og Boligministeriet, maj 2021). De nye bestemmelser og kortudpegninger i forslaget til landsplandirektiv fastlægger rammer for fremtidige anlæg. Det er derfor et lovkrav, at der udarbejdes en miljørapport af planen, jf. miljøvurderingsloven. Målet med miljøvurderingsloven er at sikre et højt miljøbeskyttelsesniveau og at bidrage til integrationen af miljøhensyn under udarbejdelsen af planer og med henblik på at fremme en bæredygtig udvikling.

Miljørapporten vurderer de påvirkninger af miljøet, som en realisering af planen vil medføre. Rapporten skal give myndighederne et godt beslutningsgrundlag, inden de afgør, om planen skal vedtages.

1.1 Forslag til landsplandirektiv om ændringer i Fingerplanen

Den ene del af baggrunden for ændringerne af Fingerplanen er, at der i de grønne kiler ligger bygninger, som er nedslidte og i en utidssvarende forfatning. Som hovedregel må der ifølge bestemmelserne i Fingerplanen 2019 ikke opføres nye bygninger i de grønne kiler, dog kan der i de ydre grønne kiler placeres eller udvides bygningskrævende almene ikke-bymæssige friluftsanlæg under hensyntagen til stedets landskabs-, natur- og kulturværdier. Et nyt landsplandirektiv skal gøre det muligt, under en række forudsætninger, at opføre nye, tidssvarende bygninger, som alene anvendes til almene rekreative formål, der understøtter intentionen om grønne kiler med adgang for alle, herunder anvendes for friluft aktiviteter og som opholds- og læringsrum for naturskoler og skovbørnehaver.

Den anden del af baggrunden er, at staten ønsker, at bynære skove i hovedstadsområdet fastholdes og udvides, og at naturområder bindes sammen med skove og grønne kiler i og omkring hovedstaden. Forslaget til landsplandirektiv skal medføre, at bynære områder, der er udpeget som særlige naturbeskyttelsesområder i kommuneplanerne, nyetableret skov i skovrejsningsområder i kommuneplanerne samt eksisterende bynære skove udpeges til grønne kiler i hovedstadsområdets planlægning og dermed bliver en integreret del af hovedstadsområdets grønne strukturer.

I miljørapporten sammenlignes vurderingen af ændringen af Fingerplanen med den sandsynlige udvikling, hvis planen eller programmet ikke gennemføres. Den udvikling kaldes også 0-alternativet. I 0-alternativet bliver der ikke udpeget nye grønne kiler, og der kan ikke indenfor de grønne kiler gives tilladelse til opførelse af nye bygninger til almen rekreativ anvendelse udover de tilladte støttepunkter til friluftsliv. Der beskrives ikke andre alternativer til forslaget til landsplandirektivet.

1.2 Sammenfatning af miljøpåvirkninger

På grundlag af miljøvurderingerne i kapitel 7-13 vurderes det samlet set, at forslaget til landsplandirektiv vil medføre mindre og moderate påvirkninger af miljøet af både positiv og negativ karakter. Det er dermed vurderet, at forslaget ikke vil lede til påvirkninger af væsentlig karakter. De moderate påvirkninger er øget rekreative anvendelse samt den negative påvirkning på klimaet, som skyldes nye muligheder for opførelse af bygninger set i forhold til klimalovens mål om 70% reduktion.

For de øvrige miljøemner, der er vurderet nærmere, vurderes det, at påvirkningerne af miljøet er mindre eller ikke til stede. Det er også tilfældet for Natura 2000, beskyttet natur og biodiversitet, hvor der vurderes at være mindre negative påvirkninger fra en forventet øget ekstensiv anvendelse af områderne som udpeges til grønne kilder. Og det er tilfældet for menneskers sundhed, hvor påvirkningerne af fysisk og social aktivitet vurderes at være mindre positive påvirkninger, mens trafikstøj og sikkerhed og tryghed vurderes at være mindre negative påvirkninger. Påvirkninger af landskab og kulturarv vurderes mindre, mens påvirkningen af vand ligeledes vurderes mindre.

Miljøemne	Vurdering af påvirkninger af forslaget til landsplandirektiv
Biodiversitet	<ul style="list-style-type: none">- Mindre negative påvirkninger af beskyttet natur og biodiversitet- Ingen væsentlige påvirkninger af Natura 2000-områder- Ingen beskadigelse eller ødelæggelse af yngle- og rasteområder for dyrearter eller ødelæggelse plantearter i alle livsstadier, jf. Habitatdirektivets bilag IV, litra a og b.
Menneskers sundhed	<ul style="list-style-type: none">- Moderate positive påvirkninger på fysisk og social aktivitet- Mindre negative påvirkninger af trafikstøj og sikkerhed/tryghed
Landskab	<ul style="list-style-type: none">- Mindre negativ påvirkning af de landskabelige værdier
Kulturarv	<ul style="list-style-type: none">- Ingen eller mindre negativ påvirkning af kulturarven og de kulturhistoriske værdier
Vand	<ul style="list-style-type: none">- Mindre negativ påvirkning på målsatte vandløb og søer, der ikke vil lede til en forringelse af vandmiljøet eller hindre målopfyldelse.
Klimatiske faktorer	<ul style="list-style-type: none">- Moderat negativ påvirkning fra øgede drivhusgasudledninger
Luft	<ul style="list-style-type: none">- Mindre til moderat negativ påvirkning af luftkvaliteten
Materielle goder	<ul style="list-style-type: none">- Mindre positiv påvirkning af rekreativ infrastruktur

Tabel 1.1 Sammenfatning af miljøpåvirkninger.

1.3 Afværgetiltag

Da der ikke er væsentlige påvirkninger på miljøet, er der ikke et lovkrav om at beskrive planlagte foranstaltninger for at undgå, begrænse eller opveje påvirkninger. Afværgetiltag vil i høj grad være relevante, når lokalitet og byggeri bliver kendt i den kommunale planlægning. Afværgetiltag der peger ind i den fremadrettede planlægning

lader vi ligge til den efterfølgende planlægning og miljøvurdering. Vi forholder os alene til den aktuelle planlægning.

1.4 Overvågning

Ifølge miljøvurderingsloven skal der oplistes et overvågningsprogram af de væsentlige indvirkninger på miljøet. Idet miljøvurderingen ikke indeholder nogle væsentlige påvirkninger på miljøet, er der ikke oplistet et overvågningsprogram i miljørapporten.

2. INDLEDNING

2.1 Planens baggrund

Bolig- og Planstyrelsen har igangsat arbejdet med udarbejdelse af et forslag til landsplandirektiv, som indeholder nye bestemmelser og udpegninger på kort for grønne kiler i hovedstadsområdet. De nye bestemmelser skal supplere de gældende bestemmelser for og udpegninger af grønne kiler i landplandirektivet *Fingerplan 2019 - Landsplandirektiv for hovedstadsområdets planlægning*.

Initiativerne udspringer af regeringsudspillet *Tættere på - Grønne byer og en hovedstad i udvikling* (Indenrigs- og Boligministeriet, maj 2021), hvori en del af initiativerne retter sig mod hovedstadsområdet. Regeringen vil med initiativerne bidrage til at løfte nogle af de særlige udfordringer, som hovedstaden står overfor. Én af udfordringerne er at sikre gode muligheder for et aktivt idræts- og friluftsliv.

2.2 Miljøvurderingsregler

2.2.1 Miljøvurderingspligt

Forslaget til landsplandirektivet om ændringer af Fingerplanen er omfattet af miljøvurderingslovens¹ § 8, stk. 1, nr. 1 og fastlægger rammer for projekter, der er omfattet af lovens bilag. Der er derfor udarbejdet en miljøvurdering af forslaget, der indeholder de oplysninger, som er nævnt i miljøvurderingslovens §12 og bilag 4.

Miljørapporten vurderer de påvirkninger af miljøet, som en realisering af planen vil medføre. Rapporten skal give myndighederne et godt beslutningsgrundlag, inden de afgør, om planen skal vedtages.

2.2.2 Væsentlighedsvurdering af Natura 2000-område

Der er foretaget en væsentlighedsvurdering i forhold til nærliggende Natura 2000-områder i forbindelse med udarbejdelsen af miljørapporten. Væsentlighedsvurderingen indgår som et særskilt kapitel. Konklusionen på vurderingen er, at det kan udelukkes, at planen har en væsentlig påvirkning af et Natura 2000-område. Derfor er der ikke foretaget en konsekvensvurdering for at afgøre, om planen er skadelig for områdets udpegningsgrundlag jævnfør habitatbekendtgørelsens §6.²

2.3 Miljøvurderingens faser

Miljøvurderingsprocessen kan opdeles i følgende faser:

Fase 1: Udarbejdelse og høring af afgrænsningsnotat

Forud for udarbejdelsen af miljørapporten har Bolig- og Planstyrelsen afholdt en høring af berørte myndigheder om afgrænsning af miljørapportens indhold i perioden 20.09.2021 til den 04.10.2021.

¹ LBK nr 1976 af 27/10/2021.

² Bekendtgørelse nr. 1383 af 26/11/2016 om administration af planloven i forbindelse med internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

I høringsfasen blev der udsendt et afgrænsningsnotat, og med baggrund heri kunne myndigheder komme med deres kommentarer, forslag til afgrænsning af miljøvurderingens emner og input til den videre proces.

Der fremkom bemærkninger fra 17 berørte myndigheder. Høringssvarene har medført, at påvirkninger fra øget trafik på menneskers sundhed og luftkvalitet er medtaget i miljørapporten. Blandt de indkomne bemærkninger var en række meget lokale bekymringer, som ikke er vurderet potentielt væsentlige på det strategiske planniveau, som Fingerplanen hører til. I stedet vil de konkrete bekymringer skulle håndteres i den kommunale planlægning og administration.

Fase 2: Miljørapporten

Bolig- og Planstyrelsen får udarbejdet miljørapporten, der giver en samlet beskrivelse af forslaget til landsplandirektivet og tilhørende miljøpåvirkninger.

Fase 3: Offentlig høring

Miljørapporten offentliggøres sammen med forslaget til landsplandirektiv i en offentlig høring på 8 uger.

Fase 5: Beslutning

Efter den offentlige høring behandles og vurderes indsigelser og bemærkninger. Der udarbejdes en sammenfattende redegørelse, som bl.a. forholder sig til høringsindlægene. Resultatet af høringen vil indgå i indenrigs- og boligministerens beslutning om, hvorvidt forslaget skal vedtages.

3. BESKRIVELSE AF FORSLAG TIL LANDSPLANDIREKTIV

Fingerplan 2019 er et landsplandirektiv, som fastlægger en overordnet ramme for den fysiske planlægning i hovedstadsområdet. Fingerplanen omfatter 34 kommuner, og det er de enkelte kommuner, der har ansvaret for at planlægge for og administrere udviklingen i hovedstadsområdet i overensstemmelse med Fingerplanen. Fingerplanen rammesætter via bestemmelser og kortudpegninger den kommunale planlægning og administration.

Miljøvurderingen af forslag til landsdirektiv er baseret på følgende ordlyd af bestemmelserne om opførelse af nye bygninger:

”Der kan i de dele af de grønne kiler, jf. § 17 i Fingerplan 2019, som ikke er omfattet af arealreservationen til transportkorridorer, jf. § 24 i Fingerplan 2019, opføres ny bebyggelse til almene rekreative formål forudsat:

- At ny bebyggelse udelukkende anvendes til almene rekreative formål, der understøtter intentionen om grønne kiler med adgang for alle, herunder fx friluftaktiviteter og opholds- og læringsrum for naturskoler og skovbørnehaver.
- At der er offentlig adgang til alle udendørsarealer omkring bebyggelsen.
- At opførelsen af ny bebyggelse er begrundet i det særlige behov for i det tæt befolkede hovedstadsområde at sikre fysiske rammer for almene rekreative formål i hovedstadsområdets grønne kiler.
- At der er en funktionel sammenhæng mellem anvendelsen til almene rekreative formål og beliggenheden i de grønne kiler.
- At nye bygninger opføres i tilknytning til eksisterende bebyggelsesarealer.
- At den eksisterende bebyggelse ikke er egnet til formålet.
- At den eksisterende bebyggelse, der ikke er egnet til formålet, som udgangspunkt nedrives for at sikre, at den samlede bygningsmasse i de grønne kiler ikke forøges væsentligt.
- At det nyopførte byggeri ikke medfører en væsentligt forøget trafikbelastning eller behov for nye vejanlæg og større parkeringsanlæg i de grønne kiler.

I forhold til udpegningen af grønne kiler er miljøvurderingen baseret på følgende formulering:

- Bynære områder, der i kommuneplanerne er udpeget som særlige naturbeskyttelsesområder, samt nyetablerede og eksisterende bynære skove udpeges til grønne kiler i Fingerplanen og vil dermed blive en integreret del af hovedstadsområdets grønne strukturer. Formålet er at fremme let adgang for borgere til rig og varieret natur med stor biodiversitet.

- *De særlige naturbeskyttelsesområder omfatter eksisterende Natura 2000-områder på land og andre beskyttede naturområder. Skovområder omfatter offentlige og private fredsskavsarealer. I de eksisterende grønne kiler findes i forvejen særlige naturbeskyttelsesområder, herunder Natura 2000 områder, og fredsskovspligtige arealer.*

Nye kiler vil blive udpeget i tilknytning til de eksisterende grønne kiler i Fingerplan 2019. Det betyder, at udpegningen af nye grønne kiler vil være baseret på en kortlægning af særlige naturbeskyttelsesområder og skovområder, der grænser op til eksisterende grønne kiler, idet der dog kan være tale om, at et nyt kileområde, f.eks. en skov, via et andet område, f.eks. et særligt naturbeskyttelsesområde, grænser op til en eksisterende grøn kile.

De nye grønne kiler vil i udgangspunktet være omfattet af gældende bestemmelser vedr. de grønne kiler i Fingerplanen; dog vil der for eventuelle grønne kiler i Natura 2000-områder skulle fastsættes nye særskilte bestemmelser til sikring af, at Natura 2000-områder ikke påvirkes, ligesom der for alle særligt værdifulde naturområder skal fastsættes bestemmelser om, at områderne skal opretholdes som de særlige naturområder, de er, og derfor friholdes for alle typer af indgreb og anlæg.

Alle områder, der i forslaget til landsplandirektiv vil blive udpeget som nye grønne kiler, er i forvejen omfattet af kommunal planlægning og/eller lovgivning, som beskytter dem mod udvikling og anvendelse, der kunne påvirke tilstanden i områderne eller være i strid med udpegningsgrundlaget. I Natura 2000-områder må der ikke gives tilladelse til ny udvikling i eller uden for områderne, som kan påvirke områderne. I naturområder omfattet af naturbeskyttelseslovens bestemmelser må der ikke ske tilstandsændringer, og områder med fredsskovspligt skal for stedse være tilplantet med træer, som kan danne højstammet skov, hvorfor der ikke kan planlægges for anden udvikling i skovene.

Da det er en statslig interesse, at de grønne kiler forbeholdes til almene, ikke bymæssige friluftsmål, skal interessen vægtes i den kommunale planlægning og landzoneadministration. Kommunerne må som udgangspunkt ikke tillade udvikling i områderne, som ikke har et alment rekreativt friluftsmål. Det vil derfor i praksis være begrænset, hvad der kan planlægges for i de nye grønne kiler, som udpeges i landsplandirektivet. Forventeligt vil anvendelsen udelukkende kunne omfatte helt ekstensive rekreative aktiviteter såsom vandreture med mulighed for f.eks. at opleve skovens stilhed og sjældne dyr og planter samt eventuelt begrænsede faciliteter til at understøtte aktiviteterne. Dertil kommer muliggørelsen af opholds- og læringsrum for naturskoler og skovbørnehaver.

Det er uvist, i hvilket omfang de nye bestemmelser reelt vil resultere i opførelse af nye bygninger, da det ud over usikkerhed om interessen i at opføre bygninger til almene rekreative formål samt opholds- og læringsrum for naturskoler og skovbørnehaver også afhænger af mulighederne for at nedrive utidssvarende bygninger for at overholde bestemmelsen om ikke at øge omfanget af byggeri i de grønne kiler.

3.1 Anden planlægning

3.1.1 Kommuneplaner og planstrategier

Fingerplanens bestemmelser implementeres i vidt omfang gennem de 34 kommuners planlægning og administration. Kommunernes planlægning omfatter planstrategier, kommuneplaner, klimaplaner, mv. Kommunernes planlægning må ikke stride imod Fingerplanens bestemmelser og vil konkretisere de muligheder og ambitioner, som ligger i Fingerplanen.

3.1.2 Vandområdeplan for Sjælland

Arealerne, der indgår i forslaget til landsplandirektiv, er omfattet af vandområdeplan for Sjælland³, der fastlægger mål for vandløb, søer, kystvande og grundvand. Nye vandområdeplaner er under udarbejdelse.

3.1.3 Natura 2000-planer

Natura 2000-planerne er en samlet plan for, hvordan Danmark sikrer fremgangen i vores vigtigste natur, Natura 2000-områderne. Arealerne, der indgår i forslaget til landsplandirektiv, er omfattet af flere Natura 2000-områder.

3.1.4 De regionale vækst- og udviklingsstrategier

Arealerne, der indgår i forslaget til landsplandirektiv, er omfattet af de regionale vækst- og udviklingsstrategier for Region Sjælland og Region Hovedstaden⁴. Vækststrategierne indebærer målsætninger, rammevilkår og væksttemaer.

3.1.5 Råstofplan

Arealerne, der indgår i forslaget til landsplandirektiv, er omfattet af Region Sjællands og Region Hovedstadens råstofplaner⁵, som fastlægger de overordnede retningslinjer for råstofindvinding i regionen, og indeholder regionens graveområder og interesseområder.

3.2 Alternativer til forslaget

I miljørapporten sammenlignes vurderingen af ændringen af Fingerplanen med den sandsynlige udvikling, hvis planen eller programmet ikke gennemføres. Denne udvikling kaldes også 0-alternativet. I 0-alternativet bliver der ikke udpeget nye grønne kiler, og der vil indenfor Fingerplanens grønne kiler ikke være samme muligheder for at opføre ny bebyggelse til almene rekreative formål

Der har ikke været overvejet andre alternativer, idet forslaget til landsplandirektiv skal gennemføre præcist formulerede indsatser i regeringsudspillet om hovedstaden.

0-alternativet for områder *uden for* eksisterende grønne kiler er udviklingen af særlige naturbeskyttelsesområder (Natura 2000-områder og områder beskyttet efter naturbeskyttelsesloven) samt fredskove. På grund af den eksisterende beskyttelse vil der ikke ske byggeri eller anden udvikling i disse arealer.

³ Styrelsen for Vand- og Naturforvaltning. 2016. Vandområdeplan 2015-2021 for Vandområdedistrikt Sjælland. <https://mst.dk/media/122171/revideret-vandomraadeplan-sjaelland-d-28062016.pdf>

⁴ Region Sjælland. 2018. Vækst- & Udviklingsstrategi 2019-2022, <https://www.regionsjaelland.dk/Udvikling/udviklingsstrategi/Documents/Region%20Sj%C3%A6lland%20V%C3%A6kst-%20og%20Udviklingsstrategi%202019-2022.pdf> samt Region Hovedstaden. 2018. Copenhagen – hele Danmarks Hovedstad. <https://www.regionh.dk/mil-joe/gr%C3%B8nnere-hospitaler/Documents/Den%20regionale%20v%C3%A6kst-%20og%20udviklingsstrategi.pdf>

⁵ Region Hovedstaden. 2021. Råstofplan 2016-2020, <https://rh.viewer.dkplan.niras.dk/plan/20#/> og Region Sjælland. 2021. Råstofplan 2020-2031, <https://www.regionsjaelland.dk/publikationer/Documents/R%C3%A5stofplan%202020.pdf>

0-alternativet for områder *indenfor* eksisterende grønne kiler er udviklingen uden mulighed for at opføre nyt byggeri ud fra en række bestemmelser. Områderne fremstår som åbne landbrugslandskaber med spredte skov- og naturområder, landsbymiljøer, samt fritliggende gårde og beboelser. Den sandsynlige udvikling uden forslaget til landsplandirektiv er derfor, at der som hovedregel ikke blive opført nye bygninger i de grønne kiler, fordi Fingerplan 2019, § 18, stk. 1, nr. 3 foreskriver, at områderne skal friholdes for bebyggelse og anlæg til bymæssige fritidsformål. Det vil formentlig have den konsekvens, at eksisterende utidssvarende bygninger i højere grad vil forsætte med at forfalde eller vil blive revet ned uden genopførelse, fordi der ikke er samme incitament til at nedrive dem som i forslaget.

I den sandsynlige udvikling uden vedtagelsen af det nye landsplandirektiv vil der i de ikke beskyttede områder af de grønne kilder foregå en begrænset udvikling, der muliggøres af bestemmelserne i det eksisterende landsplandirektiv. Det vil for de indre grønne kilder dreje sig om mindre anlæg som støttepunkter til det almene friluftsliv og mindre udvidelser af eksisterende anlæg til det almene friluftsliv, der er muliggjort i Fingerplanens § 18, stk. 3 og ændret anvendelse af eksisterende bygninger, jf. § 18 stk. 7. For de ydre grønne kilder vil det dreje sig om areal- og bygningskrævende friluftsanlæg, jf. § 19 stk. 3, specifikke fritidsanlæg, jf. § 29 stk. 2, og ændret anvendelse af eksisterende bygninger, jf. § 19 stk. 5. specifikke fritidsanlæg. Derudover kommer en række undtagelser fra landzonebestemmelserne⁶, kaldet umiddelbare rettigheder, som eksempelvis muliggør udvidelse af eksisterende bygninger med op til 500 m² og indretning og ibrugtagning af f.eks. tidligere staldbygninger som produktions-, håndværks-, kontor-, lagervirksomhed, samt forenings- og fritidsformål. Denne udvikling vil kunne ske såfremt det ikke er i strid med gældende beskyttelse, f.eks. udpegning som Natura 2000-område.

⁶ §36-37, Bekendtgørelse af lov om planlægning, LBK nr. 1157 af 01/07/2020, <https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2020/1157>.

4. RELEVANTE MILJØBESKYTTELSESMÅL

Kapitlet giver et overblik over relevante miljøbeskyttelsesmål. Ifølge miljøvurderingsloven skal der redegøres for de miljøbeskyttelsesmål, der er relevante for planforslagene samt beskrives, hvordan der er taget hensyn til disse mål. Det er blevet gjort løbende gennem miljørapporten, de steder, hvor der er vurderet relevant.

Overordnet er følgende miljøbeskyttelsesmål relevante for forslaget til Landsplandirektiv:

Miljøemne	Lov/politik	Beskrivelse
Biodiversitet	Regeringens Naturpakke, EU's biodiversitetsstrategi, FN's biodiversitetskonvention, FN's verdensmål 15 om livet på land, samt Habitatdirektivet (92/43/EEC) med senere ændringer, og Fuglebeskyttelsesdirektivet (2009/147/EC)	Målsætninger om at bevare den biologiske mangfoldighed, fremme en bæredygtig udnyttelse af naturens ressourcer. Konkrete målsætninger i naturplanerne fra Natura 2000-områder i Hovedstadsområdet.
Sundhed	Regeringens politik for "Sundere liv for alle"	Målsætning om at bevæge sig mere i dagligdagen, mental sundhed og trivsel.
Klimatiske faktorer	Danmarks Klimalov, Paris-aftalen og FN's verdensmål 13 om at handle hurtigt for at bekæmpe klimaforandringer	National lov om at reducere udledningen af drivhusgasser med 70 % inden 2030.
Luft	Region Hovedstadens regionale vækst og udviklingsstrategi. EU's direktiv om nationale emissioner af visse luftforurenende stoffer. FN's verdensmål 3.	Målsætning om, at luftforurening fra transportsektoren skal reduceres 40 procent inden 2025. Målsætning om at reducere sygdom og dødsfald på grund af kemikalier og forurening.
Vand	Vandområdeplaner. Vandforsyningsloven. EU's vandrammedirektiv.	Målsætninger i vandområdeplaner efter vandrammedirektivet. Målsætninger i bekendtgørelse efter Vandforsyningsloven om den fysiske planlægnings inddragelse af grundvandsbeskyttelsen

Tabel 4-1 Relevante miljøbeskyttelsesmål.

5. AFGRÆNSNING AF MILJØRAPPORTEN

Myndigheden foretager en afgrænsning af, hvilke emner miljørapporten skal indeholde ifølge miljøvurderingsloven § 11.

Miljørapporten afgrænses, så den kun indeholder emner, som vurderes kan være væsentlige. Formålet med fokuseringen på væsentlige miljøemner i miljørapporten er, at den offentlige debat om projektet og den politiske beslutningsproces kommer til at handle om projektets væsentlige påvirkninger.

Afgrænsningsnotatet har været sendt til de berørte myndigheder, der omfatter følgende:

- Samtlige kommuner i Fingerplanens område
- Region Hovedstaden
- Region Sjælland
- Miljøstyrelsen
- Naturstyrelsen
- Miljøministeriet

Der er indkommet 17 bemærkninger. Af særlig relevans for miljøvurderingen er følgende punkter:

- En række kommuner peger på, at skovbørnehaver og øget rekreativ anvendelse vil medføre øget trafik og dermed øget støj, påvirkning af luftkvalitet og trafiksikkerhed/tryghed. Disse emner er derfor medtaget i miljørapporten.
- En række kommuner peger på lokale udfordringer som f.eks. støj og lugt fra bålpladser tæt på boligområder, hvilket giver støjproblemer. De lokale udfordringer behandles ikke på det overordnede planniveau, som Fingerplanen hører til, men må behandles i den kommunale planlægning og administration.
- Det er muligt, at øget interesse for rekreativ anvendelse af grønne kiler kan inspirere kommuner til at øge belysningen af stier i grønne kiler. Den effekt er ikke direkte afledt af landsplandirektivet, og lyspåvirkninger medtages ikke i miljørapporten.
- Enkelte kommuner peger på, at miljøforhold som eksisterende støj bør have en betydning for, hvilke områder der udpeges til grønne kiler. De hidtidige udpegninger af og bestemmelser for grønne kiler, som de fremgår af Fingerplan 2019, vil være gældende som hidtil. De nye kiler vil udelukkende omfatte arealer, der enten er beskyttede efter naturbeskyttelseslovens § 3, udpeget som Natura 2000-områder eller pålagt fredskovspligt, og udpegningen vil således ikke i sig selv påføre arealerne nye anvendelsesbegrænsninger ift. støj. Temaet indgår derfor ikke i miljøvurderingen af udpegning af nye grønne kiler.

5.1 Miljøemner i miljørapporten

Ud fra afgrænsningsnotatet og høringen af berørte myndigheder medtages følgende miljøemner i miljørapporten:

Miljøemne	
Biologisk mangfoldighed, flora og fauna	<ul style="list-style-type: none">- Natura 2000 områder- Bilag IV arter, fredede dyr og planter- Naturbeskyttelsesinteresser
Befolkning og menneskers sundhed	<ul style="list-style-type: none">- Øget fysisk aktivitet- Sundhedspåvirkninger fra støj- Sikkerhed/tryghed
Kulturarv og landskab	<ul style="list-style-type: none">- Landskabelige værdier- Kulturarv
Vand	<ul style="list-style-type: none">- Målsatte vandløb og søer
Klima	<ul style="list-style-type: none">- CO₂-udledning fra nedrivning og opførelse af byggeri- Luftkvalitet som følge af øget trafik
Materielle goder	<ul style="list-style-type: none">- Rekreative interesser

Tabel 4-2 Miljøemner i miljørapporten.

6. METODE TIL MILJØVURDERING

Vurderingerne af de potentielle miljøpåvirkninger udføres i flere trin. Der ses først på selve miljø-emnet og dets sårbarhed og værdi inden for planens afgrænsning. Dernæst vurderes intensiteten, udbredelsen og varigheden af påvirkningen fra planen. Ved at sammenstille miljøemnets sårbarhed med karakteren af påvirkningen, kan man beskrive den samlede betydning af miljøpåvirkningen. De forskellige trin uddybes i det følgende.

- **Sårbarhed** - For at danne grundlag for vurderingen af påvirkninger, foretages der indledningsvist en vurdering af sårbarheden af miljøemnet overfor en given aktivitet eller påvirkning. Forskellige egenskaber anvendes til at bestemme sårbarheden, herunder bl.a. tilpasningsevne, sjældenhed, værdi og skrøbelighed. Det vurderes, om sårbarheden er lille, moderat eller stor.
- **Påvirkningsgrad, udbredelse og varighed** - Påvirkningen kan have ingen/ubetydelig, lille, mellem eller stor intensitet bestemt ud fra, om der kan forventes mindre påvirkninger eller om nogle af værdierne helt eller delvist går tabt.
- **Den geografiske udbredelse** er også af betydning for påvirkningsgraden, og det undersøges derfor om påvirkningen er lokal, regional, national eller grænseoverskridende.
- Endelig beskrives **påvirkningens varighed**, og om denne er kort, mellemlang eller permanent.
- **Samlet påvirkning** - Den samlede påvirkning er vurderet på grundlag af evalueringen af de enkelte kriterier behandlet ovenfor. Samlet set betegnes påvirkningerne enten "ingen", "mindre", "moderat", "væsentlig" eller "positiv".

Tabel 6-1 viser kriterierne for vurdering af den samlede påvirkning. Kriterierne gælder både for negative og positive påvirkninger.

SAMLET PÅVIRKNING	
Ingen	Ingen påvirkning
Mindre	Der forekommer små påvirkninger, som er lokalt afgrænsede, ukomplicerede og har en lille intensitet. En mindre påvirkning kan både være kortvarig og permanent.
Moderat	Der forekommer påvirkninger, som enten har et relativt stort omfang eller langvarig karakter, sker med tilbagevendende hyppighed eller er relativt sandsynlige og måske kan give visse irreversible, men helt lokale skader på eksempelvis bevaringsværdige kultur- eller naturelementer.
Væsentlig	Der forekommer påvirkninger, som har et stort omfang og/eller langvarig karakter, er hyppigt forekommende eller sandsynlige, og der vil være mulighed for irreversible skader i betydeligt omfang.

Tabel 6-1 Kriterier for vurdering af den samlede påvirkning.

7. BIOLOGISK MANGFOLDIGHED, FLORA OG FAUNA

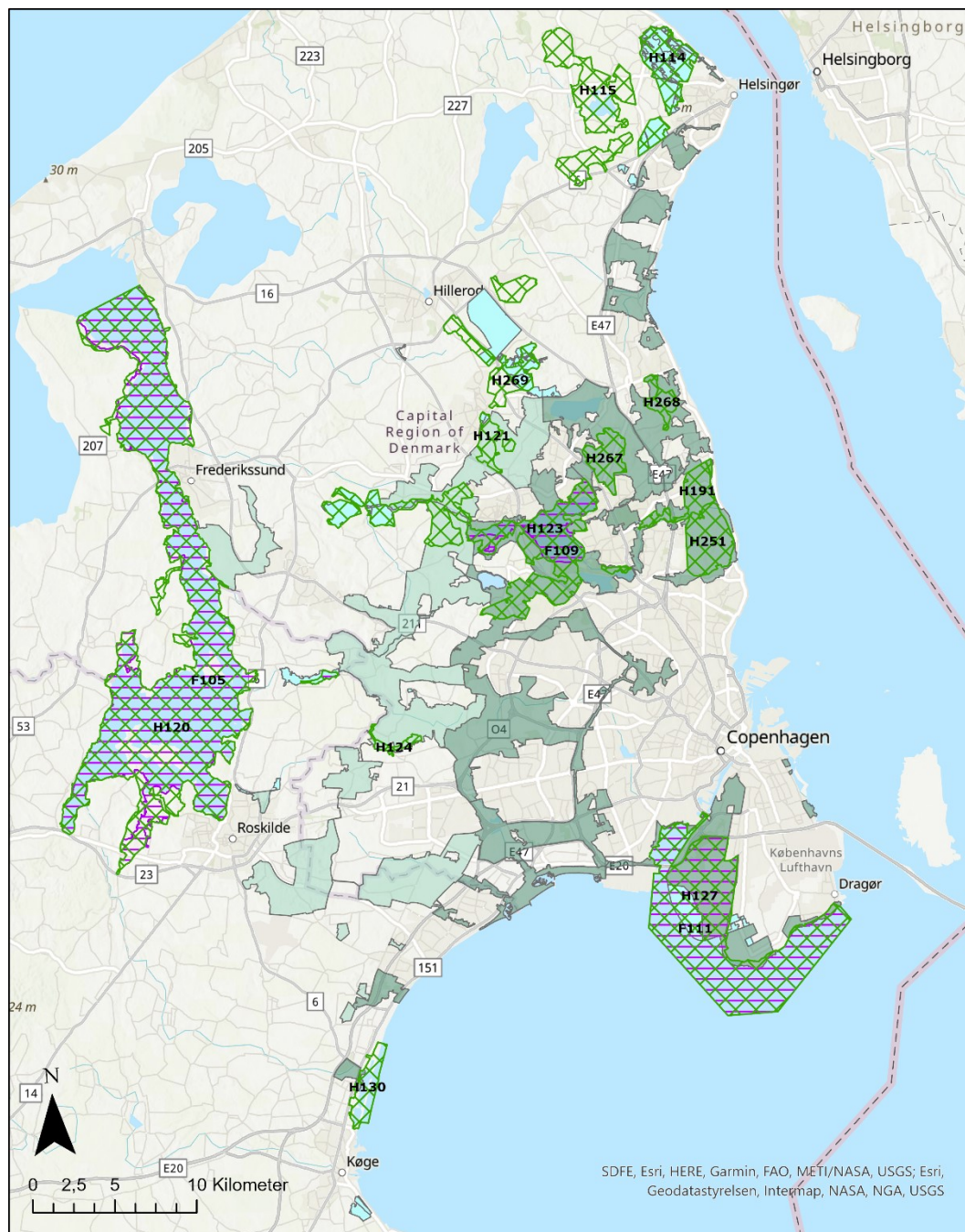
7.1 Miljøstatus

7.1.1 Natura 2000-områder

Natura 2000 er områder i EU med særlig værdifuld natur. Udpegningen af områderne skal bevare og beskytte naturtyper og vilde dyre- og plantearter, som er sjældne, truede eller karakteristiske for EU-landene. Natura 2000 er en samlet betegnelse for de internationale naturbeskyttelsesområder: Habitatområder, fuglebeskyttelsesområder og Ramsarområder.

Habitatområder udpeges for at beskytte og bevare bestemte naturtyper og arter af dyr og planter, som er af betydning i EU. Fuglebeskyttelsesområderne er udpeget for at beskytte og forbedre levevilkårene for vilde fuglearter i EU. Ramsarområder er beskyttede vådområder med særlig betydning for fugle, og alle ligger inden for grænserne af fuglebeskyttelsesområderne.

De Natura 2000-områder, som de grønne kiler berører kan ses på figur 7.1, og der henvises til bilaget med væsentlighedsvurdering af forslaget til landsplandirektiv for en detaljeret beskrivelse af udpegningsgrundlag, mv.

Figur 7.1 Oversigtskort over Natura 2000-områder der berører eksisterende og nye grønne kiler i forbindelse med planforslaget til ændring af Fingerplan 2019

7.1.2 § 3 beskyttet natur

En række naturtyper (f.eks. vandløb, ferske enge, moser, strandenge, søer) er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3. Naturtyperne er ofte levested for en lang række sjældne dyr og planter. Beskyttelsen betyder, at der ikke må foretages ændringer i

områdernes tilstand uden en dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 65, stk. 2. I forbindelse med dispensationen kan der stilles krav om etablering af erstatningsnatur.

Størstedelen af de grønne kiler, som i dag er udpeget i Fingerplanen 2019 og de nye udlagte grønne kiler, omfatter både store sammenhængende og mindre beskyttede naturområder inden for alle naturtyperne.

7.1.3 Plante og dyreliv

Bilag IV arter

Arter på habitatdirektivets bilag IV er beskyttet de steder, hvor dyre- og plantearterne forekommer. For dyrearter beskyttet jf. bilag IV, litra a gælder en generel beskyttelse mod beskadigelse eller ødelæggelse af yngle- og rasteområder i arternes naturlige udbredelsesområde, mens der for plantearter jf. bilag IV, litra b gælder en generel beskyttelse med ødelæggelse af arter i alle livsstadier. Der indgår i det følgende en vurdering jf. Bek. 1383, § 7, stk. 2 og 3, om planen vil påvirke ovenstående kriterier, se afsnit 7.2.

Sjældne arter

Rødlisten er en oversigt over plante- og dyrearter, som er sjældne og i fare for at forsvinde eller allerede er forsvundet. Rødlisten giver ikke i sig selv restriktioner, men hvis arterne er udrydningstruede arter, kan de være omfattet af en artsfredning eller være beskyttet via Habitatdirektivets bilag IV.

Beskyttelseslinjer mv.

Sø- og åbeskyttelseslinjer har til formål at sikre søer og åer som værdifulde landskabsselementer og som levesteder for dyr og planter. Sø- og åbeskyttelseslinjen strækker sig 150 meter omkring visse søer og vandløb. Inden for beskyttelseslinjen må der ikke ske ændringer i terrænet. Kommunalbestyrelsen kan dispensere fra sø- og åbeskyttelseslinjen, jf. naturbeskyttelseslovens § 65, stk. 1.

Strandbeskyttelseslinjen har til formål at bevare de åbne kyster og de landskabelige, naturmæssige og rekreative værdier, der er knyttet til kysterne. Ifølge naturbeskyttelseslovens § 15, må der ikke foretages ændring i tilstanden af strandbredder eller af andre arealer, der ligger mellem strandbredden og strandbeskyttelseslinjen. Der er dog en række undtagelser til denne hovedregel.

Skovbyggelinjen har til formål at sikre det frie udsyn til skoven og skovbrynet, og bevare værdifulde levesteder for dyr og planter. Ifølge naturbeskyttelseslovens § 17 må der med visse undtagelser ikke placeres bebyggelse, campingvogne og lignende inden for en afstand af 300 m fra offentligt ejede skove og privatejede skove på mindst 20 ha sammenhængende skov. Kommunalbestyrelsen kan dispensere fra skovbyggelinjen, jf. naturbeskyttelseslovens § 65, stk. 1.

Mange af de grønne kiler, som i dag er udpeget i Fingerplanen 2019 og de nye udlagte grønne kiler, omfatter både bilag IV arter, sjældne arter og beskyttelseslinjer.

7.2 Vurdering af påvirkning

Sårbarhed

Forslaget til landsplandirektiv udlægger bynære Natura 2000-områder til grønne kiler.

Natura 2000-områder har generelt en høj sårbarhed overfor ny udvikling, som kan påvirke områderne negativt, herunder også helt ekstensive friluftaktiviteter, såsom vandring på stier. Det kan derfor være vanskeligt at kombinere rekreative aktiviteter og Natura 2000-områder. Påvirkning på Natura 2000-områderne er behandlet i væsentlighedsvurderingen i bilag 1.

Forslaget udpeger en række områder med § 3 beskyttede naturtyper til nye grønne kiler. Udpegningen ændrer ikke ved beskyttelsen af naturområderne, men den forventede øgede rekreative anvendelse af naturområderne kan potentielt påvirke naturområderne og dermed beskyttede arter. Naturområder, hvor der før ikke har været etableret eller anvendt stisystemer, kan have ligget uberørt i en længere periode og dermed have udviklet sig til habitater for dyrelivet. En øget færdsel kan derfor forstyrre og skræmme større dyr væk fra området. Hertil kan etablering af stier og andre tiltag, der øger muligheden for friluftaktiviteter, fragmentere naturområder og forringe den økologiske funktionalitet. Et eksempel kan være paddernes vandring imellem vandhuller, som kan blive forstyrret.

Forslaget muliggør opførelse af bygninger til almene rekreative anlæg i tilknytning til hidtidige bebyggelsesarealer. Byggeriet er omfattet af den generelle planlægning og lovgivning, der beskytter naturinteresser og beskyttelseslinjer.

Forslaget indeholder en bestemmelse om, at nyopførelse sker under forudsætning af, at den samlede bygningsmasse i de grønne kiler ikke øges, eventuelt ved fjernelse af ældre utidssvarende bygninger. Beskyttede naturtyper, planter og dyrelivet inden for de eksisterende og nye grønne kiler, kan blive påvirket i selve nedrivningsfasen af eksisterende bygninger og anlægsaktiviteter for nye bygninger. Ved disse aktiviteter, skal der skabes en adgangsvej til køretøjer og det kan medføre støj og øget belysning. Desuden kan det for nogle områder være nødvendigt at grave i jorden for at fjerne fundament eller andet, og det kan fjerne den eksisterende beplantning og habitater. Der angives i forslaget til landsplandirektivet, at det er utidssvarende bygninger, som kan nedrives for at undgå at øge den samlede bygningsmasse. Gamle eller forladte bygninger, kan fungere som yngle- og rastesteder for flagermus. Lovgivningen beskytter flagermusene og andre beskyttede arter ved nedrivning og opførelse af bygninger.

Det vurderes, at planen ikke indeholder initiativer, der i sig selv kan påvirke beskyttede plante- og dyrearter opført på Habitatdirektivets bilag IV, jf. litra a og b. Planen vil muliggøre projekter, herunder nedrivnings- og anlægsaktiviteter samt ekstensive friluftaktiviteter, og de konkrete projekter vil underlægges en proces, der skal sikre, at der ikke sker en påvirkning af arter opført i Habitatdirektivets bilag IV. Det vil indebære et krav om screening af bilag IV-arter som potentielt vil kunne påvirkes.

Den geografiske udbredelse

Den geografiske udbredelse af landsplandirektivet vil medføre en lokal til regional påvirkning på den biologiske mangfoldighed, flora og fauna.

Påvirkningsgrad

Påvirkningens intensitet vurderes til at være lav, da der i de eksisterende grønne kiler allerede findes beskyttede naturområder, hvor det har været muligt at opretholde en høj kvalitet, og habitater for beskyttede arter. Lovgivningen kræver desuden tiltag til at undgå væsentlige påvirkninger på beskyttede arter og habitater i nye projekter og planer.

Påvirkningens varighed

Ændringer i naturområder vil oftest være langvarige, hvis der er tale om nye permanente bygninger eller anlæg eller forandringer af terræn, beplantninger og lignende. Derimod vil nedrivning og opførelse af bygninger være kortvarig.

Samlet påvirkning

Sammenlignet med 0-alternativet vurderes det, at landsplandirektivet vil medføre en mindre påvirkning af den biologiske mangfoldighed, flora og fauna i de grønne kiler. Ligeledes vurderes det, at planforslaget i sig selv ikke medfører væsentlige påvirkninger af Natura 2000-områder eller påvirkninger, der kan beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder eller ødelægge plantearter i alle livsstadier, jf. bilag IV, litra a og b samt bekendtgørelse 1383, § 7, stk. 2 og 3.

8. MENNESKERS SUNDHED

8.1 Miljøstatus

8.1.1 Fysisk og social aktivitet

Generelt bevæger danskere sig for lidt og sidder for meget ned.⁷ For Region Hovedstaden var størstedelen af borgerne fysisk aktive i fritiden, men 26 % lever ikke op til WHO's minimumsanbefaling for fysisk aktivitet. Anbefalingerne er 150 minutters fysisk aktivitet ved moderat intensitet pr uge eller mindst 75 minutter ved hård intensitet eller en kombination heraf. 64 % af borgerne har mere end 8 timers stillesiddende aktiviteter på en typisk hverdag. Andelen, som sidder stille i fritiden, er steget fra 16 % i 2013 til 19 % i 2017. Dog er andelen af borgere som anvender aktive transportmidler steget med 2 %.⁸

Konsekvensen af den manglende fysiske aktivitet er en øget risiko for en lang række sygdomme, såsom diabetes, hjertekarsygdomme og nogle kræftsygdomme. Den manglende fysiske aktivitet medfører på landsplan ca. 6.000 ekstra dødsfald om året, hvilket svarer til 7-8 % af alle dødsfald i Danmark. Den fysiske inaktivitet forkorter middellevetiden, så danskerne i gennemsnit lever 1 år og 1 måned kortere.⁹ Fysisk aktivitet er derfor vigtig for helbredet og kan forebygge bl.a. de nævnte sygdomme samt have en positiv indflydelse på stofskiftet.¹⁰

Ud over de helbredsmæssige fordele, så bidrager fysisk aktivitet til bedre trivsel, læring og motorik.¹¹ Der er fundet sammenhæng mellem mental sundhed og udvikling af en række sygdomme, både fysiske og psykiske. Mental sundhed handler om at føle, at man har det godt, være i godt humør og have overskud til dagligdagens gøremål, deltage i fællesskaber og kunne håndtere hverdagens udfordringer.¹² Studier viser desuden, at socialt samvær forbedrer ældres mentale sundhed.¹³

Ved at stille grønne områder og mødesteder til rådighed for befolkningen og præge befolkningen til at anvende områderne, kan befolkningens fysiske og mentale sundhed øges. Grønne områder bidrager også til social kontakt og til læring om naturen. For at naturoplevelser i størst muligt omfang bidrager til mental sundhed, skal området tilbyde fascination i form af at kunne tiltrække brugernes opmærksomhed, interesse og undren. Området skal ligeledes kunne give en oplevelse af at være væk fra de sædvanlige omgivelser og situationer. Området skal være tilstrækkeligt stort og opfylde den besøgendes forhåbninger til områdets muligheder.¹⁴

⁷ SDU, Fysisk aktivitet, juli 2021, https://www.sdu.dk/da/sif/forskning/fysisk_aktivitet

⁸ Region Hovedstaden, Sundhedsprofil for Region Hovedstaden og kommuner i 2017 – Sundhedsadfærd og risikofaktorer, https://www.regionh.dk/til-fagfolk/Sundhed/Sundhedsprofilen/Documents/2017/Udgivelser/Sundhedsprofil%202017_Sundhedsadf%C3%A6rd%20og%20risikofaktorer.pdf

⁹ SDU, Fysisk aktivitet, juli 2021, https://www.sdu.dk/da/sif/forskning/fysisk_aktivitet

¹⁰ Sundhedsstyrelsen, Sundhedsfremme og fysisk aktivitet, maj 2019, <https://www.sst.dk/da/Viden/Fysisk-aktivitet/Sundhedsfremme-og-fysisk-aktivitet>

¹¹ Sundhedsstyrelsen, Sundhedsfremme og fysisk aktivitet, maj 2019, <https://www.sst.dk/da/Viden/Fysisk-aktivitet/Sundhedsfremme-og-fysisk-aktivitet>

¹² Sundhedsstyrelsen, Fremme af mental sundhed, januar 2020, <https://www.sst.dk/da/Viden/Mental-sundhed/Fremme-af-mental-sundhed>

¹³ Sundhedsstyrelsen, Socialt samvær forbedrer ældres mentale sundhed, januar 2017, <https://www.sst.dk/da/nyheder/2017/socialt-samvaer-forbedrer-aeldres-mentale-sundhed>

¹⁴ Hansen-Møller, J., Konijnendijk, C.C. og Caspersen, O. H., Betydningen af storbyens rekreative områder for storbybefolkningens sundhed og velvære, tryghedsfølelse, trivsel og glæde samt de økonomiske konsekvenser for borger og

Fingerplan 2019 har udpeget en række grønne kiler i form af indre grønne kiler, kystkiler og de ydre grønne kiler. Fingerplanen fastsætter bestemmelser som sikrer, at kilerne forbliver grønne områder, hvor der ikke sker byudvikling.¹⁵ Fingerplanen bidrager til at fastsætte en overordnet retning for kilerne, så kommunerne i deres kommunale planlægning kan sikre attraktive grønne områder, som inspirerer til fysisk og social aktivitet samt mental velvære.

8.1.2 Sundhedspåvirkninger fra støj

Høj befolkningstæthed i byer sammen med trafikstøj og forurening bidrager til, at især indbyggere i storbyer er udsatte for stress og lider af stressrelaterede sygdomme, såsom hovedpine, udmattelse, søvnbesvær og koncentrationsbesvær.¹⁶

Ifølge bl.a. WHO er der veldokumenterede sammenhænge mellem støj, hjertekarsygdomme og tinnitus. Støj kan påvirke menneskers koncentrationsevne og evnen til at slappe af og sove. Ved længerevarende påvirkning kan støj derfor nedsætte livskvalitet og helbred¹⁷. Der er gennem årene gennemført talrige undersøgelser, som viser, at trafikstøj over et vist niveau er sundhedsskadeligt. Der er derfor fastsat en vejledende grænseværdi¹⁸ for trafikstøj på L_{den} 58 dB ved boliger. L_{den} 58 dB svarer til, at 10 % af befolkningen opfatter støjen som stærkt generende.¹⁹

Støj er generelt knyttet til nærområdet omkring den støjende aktivitet. Støj blander sig desuden med andre støjkilder, såsom vindens susen i træer eller trafik på vejene. Støjgener afhænger i høj grad af vejret, da kørsel på en våd kørebane larmer mere end kørsel på en tør, ligesom vinden transporterer støj over længere afstande. En vindstille dag, vil omvendt betyde, at det er nemmere at høre f.eks. legene børn over større afstande.

Generelt for de grønne kiler i Fingerplanen, er formålet at sikre områderne friholdes for bl.a. større bebyggelse og støjende friluftsanlæg. Det betyder, at der i videst muligt omfang fastholdes grønne områder, som ikke støjbelastes og kan have en afstressende effekt. Da der er tale om store arealer og mange kiler, er der områder, som i dag er støjbelastede, ligesom der også i fingerplanen udlægges transportkorridorer, som genererer støj til omgivelserne. I specielt de indre grønne kiler findes der i dag flere lokale bymæssige fritidsanlæg, såsom fodboldbaner og ridecentre, som bidrager med støj til omgivelserne. I de grønne kiler er der i dag flere steder landbrugsdrift og lignende erhverv, som generer støj til omgivelserne.

Nogle af Fingerplanens grønne kiler er i dag belastet med trafikstøj, dvs. støj fra motorveje, jernbaner mv. På den baggrund er det i den gældende Fingerplan 2019 muligt

samfund. Arbejdsrapport nr. 136, Skov & Landskab, Københavns Universitet, 2011, <https://sl.ku.dk/rapporter/arbejdsrapporter-2009/filer/136-2011-sl-rapport-betydningen-af-storbyens-rekreative-omraader.pdf>

¹⁵Fingerplan 2019, Landsplandirektiv for hovedstadsområdets planlægning, https://planinfo.erhvervsstyrelsen.dk/sites/default/files/media/publikation/fingerplan_2019.pdf

¹⁶ Hansen-Møller, J., Konijnendijk, C.C. og Caspersen, O. H., Betydningen af storbyens rekreative områder for storbybefolkningens sundhed og velvære, tryghedsfølelse, trivsel og glæde samt de økonomiske konsekvenser for borger og samfund. Arbejdsrapport nr. 136, Skov & Landskab, Københavns Universitet, 2011, <https://sl.ku.dk/rapporter/arbejdsrapporter-2009/filer/136-2011-sl-rapport-betydningen-af-storbyens-rekreative-omraader.pdf>

¹⁷ WHO – World Health Organization (2011) Burden of disease from environmental noise - quantification of healthy life years lost in Europe. World Health Organization

¹⁸ Miljøstyrelsen 2007. Støj fra veje. Vejledning fra Miljøstyrelsen, nr. 4. <https://mst.dk/media/180448/vejstjvejledning3.pdf>

¹⁹ Gate 21, Rambøll, FORCE Technology, Hvidbog, april 2020, Trafikstøj kræver handling

at etablere støjafskærmning med jordanlæg i grønne kiler, forudsat at det både forbedrer mulighederne for friluftsanvendelse af de pågældende grønne kiler og bidrager til væsentlig reduktion af støjbelastningen af grønne kiler og større boligområder bag støjafskærmningen.

8.1.3 Sikkerhed/tryghed ved trafikafvikling

Vejnettet i og omkring hovedstadsområdet er i dag præget af trængsel, hvor trængslen på de største korridorer i myldretiden er steget betydeligt. Befolkningstilvækst og økonomisk vækst betyder, at der forventeligt skal håndteres 20 % flere rejser i 2035. Trængsel er primært en udfordring i de tætte bydele og i kommunerne i ringbyen²⁰, men der er også stigende trafik på tværs af korridorerne. Det betyder, at bilister søger væk fra de mest belastede hovedveje til de mindre veje.²¹

For at forbedre trafiksikkerheden arbejdes der generelt med forskellige tiltag, som skal gøre vejene i Danmark mere sikre. Det gælder både hastighed, skiltning, afmærkning, opdeling af trafikanter mv.²² Der har generelt været et fald i antallet af dræbte og tilskadede i trafikken i Danmark igennem mange år, hvor antallet toppede omkring år 1970.²³

Der kan inden for Fingerplan 2019s grønne kiler etableres cykelstier, herunder supercykelstier, forudsat at det sker under hensyntagen til de grønne kilers formål og efter en individuel vurdering. F.eks. kan det komme på tale at variere cykelstiers forløb for at tilpasse dem landskabet i en grøn kile, tage hensyn til beplantning eller sikre en lavere hastighed.

Den konkrete tryghedsfølelse og sikkerhed inden for de grønne kiler i Fingerplanen afhænger af de enkelte vejstrækninger og kryds. Blandt andet kan gode oversigtsforhold bidrage til færre uheld og en mere tryk færdsel. På mindre veje, som typisk findes i naturområder, er hastigheden ofte lavere, som følge af kurver, bakker, belægning og vejbredde. Som cyklist eller gående kan det føles utrygt at gå langs smalle veje, f.eks. hvis oversigtsforholdene er dårlige. Omvendt kan det ligeledes at være utrygt at gå og cykle langs overordnede veje, hvor der ikke er cykelsti eller fortov, da hastigheden er højere.

²⁰ Ringbyen dækker over et cirka 30 kilometer langt byområde rundt om København. Det strækker sig fra Lundtofte i nord til Ishøj, Brøndby og Avedøre Holme i syd.

²¹ Region Hovedstaden, Trafik- og mobilitetsplan for hovedstadsregionen, april 2019, https://www.regionh.dk/trafik/trafik_og_mobilitetsplan/Documents/Trafik-og_mobilitetsplan_RegionHovedstaden_samlet_april2019.pdf

²² Transportministeriet, Sikre veje, april 2019, <https://www.trm.dk/temaer/trafiksikkerhed/trafiksikkerheds-arter/sikre-veje/>

²³ Danmarks Statistik, Historisk lavt antal dræbte og tilskadede, september 2021, <https://www.dst.dk/da/Statistik/nyt/NytHtml?cid=32746>

8.2 Vurdering af påvirkning

8.2.1 Fysisk og social aktivitet

Sårbarhed

Da danskere generelt bevæger sig for lidt og da den afledte effekt af stillesiddende arbejde og fritidsaktiviteter er øget sandsynlighed for sygdom, vurderes sårbarheden af menneskers sundhed at være høj.

Geografiske udbredelse, påvirkningsgrad og intensitet

Udpegning af flere arealer til grønne kiler kan potentielt medføre en øget fysisk og social aktivitet i de givne områder og de nye udpegninger af grønne kiler forventes at inspirere kommunerne til at skabe lettere adgang for flere borgere til naturen. Det kan medføre en gavnlig effekt på fysisk aktivitet og den sociale lighed i sundhed. Kommunernes muligheder for at anlægge nye stier eller etablere nye aktiviteter vil i de nye kiler være begrænset af beskyttelsesinteresser. De konkrete udviklingsmuligheder, som kan styrke den fysiske og sociale aktivitet vil blive undersøgt nærmere i forbindelse med konkrete projekter og planlægning i de involverede kommuner. En eventuel øget anvendelse af de grønne områder vil bidrage til forbedret fysisk og mentalt velvære.

Forslaget til landsplandirektiv vil, under en række forudsætninger muliggøre nye bygninger til almene rekreative formål, herunder friluftaktiviteter og som opholds- og læringsrum for naturskoler og skovbørnehaver. Forslaget vurderes dermed at fremme fysiske aktiviteter i de eksisterende grønne kiler i et større omfang end i 0-alternativet. Fingerplanen danner rammer for områderne, men medfører ikke direkte nye muligheder for fysisk og social aktivitet. Disse muligheder vil komme, hvis kommunerne vælger at udvikle områderne.

Som følge af at der udpeges nye grønne kiler, og der med landsplanforslaget gives mulighed for at etablere aktiviteter og infrastruktur, som indbyder til øget fysisk og social aktivitet for alle fingerplanens grønne områder, vurderes den geografiske udbredelse at være regional.

Da der er tale om muliggørelse af nye bygninger og inddragelse af nye områder, som i forvejen har naturbeskyttelsesinteresser, vurderes intensiteten af påvirkningen at være lille til mellem for den fysiske og sociale aktivitet.

Samlet påvirkning

Samlet set vurderes påvirkningen af fysisk og social aktivitet på menneskers sundhed at være moderat og positiv.

8.2.2 Sundhedspåvirkninger fra støj

Sårbarhed

Muliggørelse af flere friluftaktiviteter og opholds- og læringsrum for naturskoler og skovbørnehaver i de grønne kiler i forslaget til landsplandirektiv vil medføre mere trafik og dermed mere støj, der kan have en sundhedsmæssig effekt. Støjende aktiviteter antages generelt at påvirke menneskers sundhedstilstand, når støjen påvirker boliger, institutioner, udendørsarealer og rekreative områder. Generne afhænger dog af, hvor

meget trafik der er i omgivelserne i forvejen. Ved områder, hvor der er meget begrænset trafik, vil få biler kunne medføre en betydelig gene for brugere og beboere. Områder, som er placeret ved trafikerede veje, vil ikke blive påvirket i samme grad af et begrænset omfang af ekstra biler, da områderne er støjpåvirket i forvejen. Der vil her være en kumulativ effekt. Da mennesker generelt er sårbare over for betydelig støj, vurderes sårbarheden af menneskers sundhed at være høj.

Geografiske udbredelse, påvirkningsgrad, varighed og intensitet

Tilvejebringelse af en mulighed for nye bygninger til rekreative almene formål og opholds- og læringsrum for naturskoler og skovbørnehaver vil ske i den kommunale planlægning og administration. Her skal der tages højde for en lang række forhold omkring støj, herunder om et givet område er sårbart i forhold til trafikstøj samt støj fra leg og råb fra f.eks. børnehaver. Derudover vil opholds- og læringsrum for naturskoler og skovbørnehaver med stor sandsynlighed blive placeret forholdsvis bynært, for at forældre ikke skal transportere deres børn for langt. En bynær placering er ofte i forvejen præget af en vis mængde støj, hvorfor området ofte ikke er lige så sårbart, som et helt uforstyrret naturområde.

Som følge af at der i den senere kommunale planlægning og administration skal tages højde for støjgener ved naboer og de grønne områder i forbindelse med placering af opholds- og læringsrum for naturskoler og skovbørnehaver og andre friluftaktiviteter, vurderes påvirkningsgraden at være lille. Ligeledes sætter Fingerplanen begrænsninger for at etablere støjende fritidsaktiviteter, hvilket begrænser sandsynligheden for en væsentlig påvirkning.

Samlet påvirkning

Samlet set vurderes påvirkningen fra støj på menneskers sundhed at være mindre.

8.2.3 Sikkerhed/tryghed ved trafikafvikling

Sårbarhed

Udpegning af nye grønne kilder og bestemmelser om opførelse af bygninger til almene rekreative formål vil potentielt give anledning til udfordringer i forhold til tryghed og sikkerhed i trafikken. Sårbarheden af sikkerheden/trygheden ved trafikafvikling vurderes dog overordnet at være lav, da det må forventes, at aktiviteter, parkeringspladser og lignende placeres, så der ikke er en øget risiko for trafiksikkerheden.

Geografiske udbredelse, påvirkningsgrad, varighed og intensitet

Forslaget til landsplandirektiv giver mulighed for at etablere flere rekreative aktiviteter samt opholds- og læringsrum for naturskoler og skovbørnehaver, og det vil medføre en afledt trafikpåvirkning. Generelt vurderes de aktiviteter, der muliggøres i forslaget ikke at medføre et væsentligt antal besøgene på samme tid, og med fokus på trafikafvikling og trafiksikkerhed i den kommunale planlægning og administration vil forslaget ikke lede til fremkommelighedsproblemer eller lignende. I forbindelse med anlæg af nye aktiviteter vil kommunerne i den senere planlægning og administration sørge for en placering, hvor der er god mulighed for trafikafvikling, ordentlige oversigtsforhold mv. Forslagets bestemmelser er underlagt den generelle bestemmelse i Fingerplanen om, at kilerne skal friholdes for ny bymæssig friluftanvendelse. Derfor vil der i høj grad være tale om etablering af mindre aktiviteter.

I tilfælde af at kommunerne har interesse i at placere opholds- og læringsrum for naturskoler og skovbørnehaver eller almene rekreative anlæg på placeringer, hvor sikkerhed eller tryghed er en udfordring, er der en række muligheder for at håndtere udfordringerne. Ved hjælp af f.eks. skiltning, vejbelægning, vejbredde og de generelle forhold er det muligt at regulere hastigheden på de bilister, som kører i de grønne kiler, hvor der færdes besøgende til fods, på cykel eller hesteryg. På den måde kan der bidrages til en mere tryk oplevelse for de bløde trafikanter og besøgende.

Påvirkningen af sikkerheden/trygheden ved trafikafvikling vil være knyttet til de enkelte lokaliteter, hvorfor påvirkningen er lokal. Som følge af, at der generelt ikke forventes et stort antal bilister til de aktiviteter, som forslaget muliggør, og at kommunerne skal håndtere trafikafvikling og trafiksikkerhed i planlægningen og administrationen, vurderes påvirkningsgraden at være lille.

Samlet påvirkning

Samlet set vurderes påvirkningen af sikkerhed og tryghed på menneskers sundhed at være mindre.

9. LANDSKAB

9.1 Miljøstatus

De landskabelige værdier i det åbne land i området omfattet af Fingerplanen knytter sig især til meget karakteristiske og oplevelsesrige landskaber af høj kvalitet. Det er typisk områder med en særlig oplevelsesværdig kultur- og/eller naturhistorisk fortælling. Eksempelvis et velbevaret herregårdslandskab eller kystlandskab. Men det kan f.eks. også være en særlig markant udsigt eller lignende.

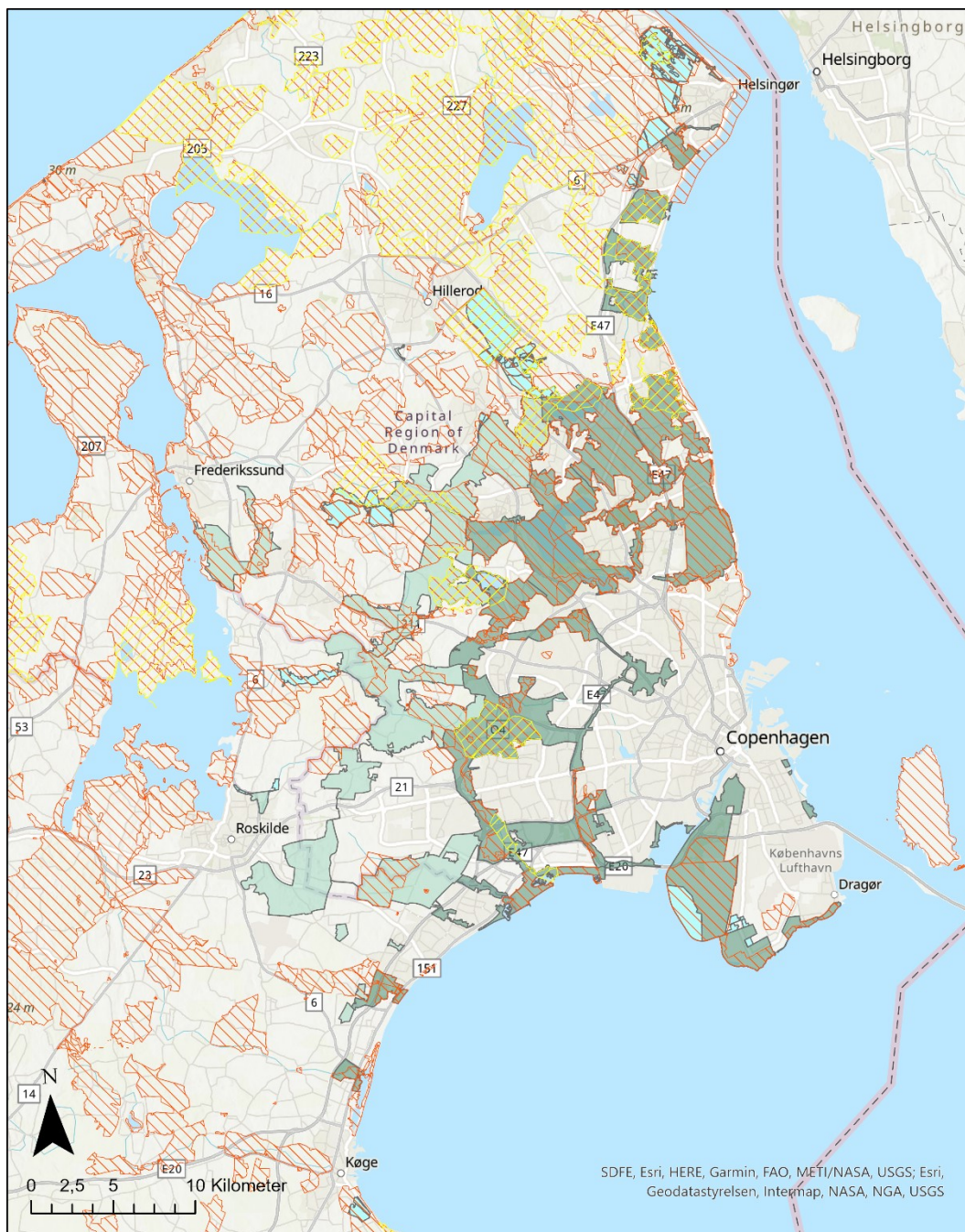
De grønne kiler omfatter landområder med flere mindre landzonelandsbyer. Landsbyerne rummer ofte velbevarede og autentiske landsbymiljøer, hvor den oprindelige bebyggelse og bebyggelsesstruktur i landsbyerne har afgørende betydning for oplevelsen af landsbymiljøet. Afgrensningen af landsbyen ud mod det åbne land har ligeledes stor betydning for oplevelsen af landsbyerne i det åbne land.

Det er kommunernes opgave at varetage hensynet til de landskabelige interesser i det åbne land. Kommunerne er forpligtet til at udpege de landskabelige værdier og udarbejde retningslinjer i kommuneplanen, der sikrer at landskabsværdierne beskyttes og bevares. Hensynet til de særlige landskabsværdier reguleres gennem kommunernes landzoneadministration, som også regulerer de mere almene landskabsinteresser i det åbne land generelt. Ved godkendelse af f.eks. nye bygninger til rekreative formål, skal kommunerne altså sikre, at de landskabelige værdier bevares og beskyttes.

Kommunale udpegninger af landskabelige værdier,

- Bevaringsværdigt landskaber, Planlovens § 11a, stk. 1, nr. 16
- Større sammenhængene landskaber, Planlovens § 11a, stk. 1, nr. 16

Som det fremgår af figur 9.1, er størstedelen af de grønne kiler som i dag er udpeget i Fingerplan 2019 udpeget med landskabelig værdi i kommuneplanerne. Ligeledes er størstedelen af de områder, som udpeges som nye grønne kiler i dag udpeget med landskabelig værdi i kommuneplanlægningen.

- Grønne kiler (Indre kiler og kystkiler)
- Grønne kiler (Ydre kiler)
- Nye grønne kiler
- Bevaringsværdige landskaber
- Større sammenhængende landskaber

Figur 9.1 Oversigtskort over områder med landskabelig værdi udpeget i kommuneplanerne, der berører eksisterende og nye grønne kiler i forbindelse med planforslaget til ændring af Fingerplan 2019.

9.2 Vurdering af påvirkning

Sårbarhed

Områder med landskabelig værdi er meget sårbare overfor ny udvikling, som markant ændrer, slører eller helt fjerner karakteristiske landskabselementer eller de landskabe-

lige sammenhænge, som kendetegner og har en stor betydning for landskabsoplevelsen. Det kan være egentlig byudvikling eller ny arealanvendelse, men også opførelse af bygninger eller anlæg kan medføre markante ændringer i landskaber præget af få gennemgående landskabelementer. Det kan eksempelvis være naturnære landskaber, som er kendetegnet ved at være meget uberørte landskaber. Men også kulturhistoriske landskaber med en særlig karakteristisk bebyggelsesstruktur kan påvirkes væsentligt af nye markante bygninger og anlæg, som bryder med den karakteristiske arkitektur.

Da landskaberne typisk er sårbare overfor nye forandringer og samfundet generelt er præget af stor vækst og udvikling, som kan skabe store forandringer i de åbne landskaber, vurderes landskabernes sårbarhed at være stor.

Påvirkningsgrad

Eksisterende grønne kiler

Bestemmelserne i forslaget til landsplandirektiv hindrer, at der opstår yderligere spredt bebyggelse i de grønne kiler, idet opførelse af ny bebyggelse skal ske i tilknytning til hidtidige bebyggelsesarealer, hvilket forstås som en afstand af højst 50 meter. Dermed reducerer bestemmelsen den landskabelige påvirkning fra ny bebyggelse til rekreative formål i de grønne kilder i forhold til, hvor nye bygninger opføres. Opførelse af ny bebyggelse til rekreative formål eller opholds- og læringsrum for naturskoler og skovbørnehaver forudsætter en forudgående godkendelse fra kommunen via en landzonetilladelse. Kommunen skal sikre, at ny bebyggelse ikke påvirker de landskabelige værdier negativt og i det hele taget opføres i overensstemmelse med kommuneplanens retningslinjer for de landskabelige værdier, som netop skal sikre at landskabsværdierne beskyttes og bevares. Hertil skal det bemærkes, at det på disse ejendomme, uden forudgående tilladelse, i forvejen er lovligt at opføre og/eller udvide et større omfang af bebyggelse end landsplandirektivet tillader i henhold til de umiddelbare rettigheder⁵ i landzonen. Da bebyggelsen ikke kræver tilladelse, kan kommunen ikke stille vilkår, som sikrer hensynet til landskabsværdierne.

Områder som udpeges som nye grønne kiler

I de beskyttede naturområder, som udpeges som nye grønne kiler, vil landsplandirektivet ikke ændre beskyttelsesstatus. Da disse naturområder er omfattet af restriktiv lovgivning, som forbyder ny bebyggelse, friluftsanlæg eller anden udvikling, som kan ændre tilstanden eller væsentligt påvirke områderne, vurderes det ikke, at landsplandirektivet vil lede til en markant ændring. Den eneste påvirkning forventes at være fra øget rekreativ anvendelse af eksisterende stier eller kommuners anlæggelse af stier og mindre rekreative støttepunkter for at understøtte den rekreative anvendelse.

Landskaberne kan til en vis grad påvirkes negativt af mere ekstensive rekreative aktiviteter. F.eks. slitage, infoskilte, friluftsfaciliteter, mv. Men formidling og sikring af adgang til landskabsværdierne er en del af formålet med at bevare og beskytte de landskabelige værdier. Ligesom den kommunale planlægning for disse aktiviteter, også skal sikre hensynet til de landskabelige værdier.

Den geografiske udbredelse

Eksisterende grønne kiler

De nye bestemmelser om opførsel af bebyggelse til almene rekreative formål dækker et stort antal eksisterende grønne kiler. Den geografiske udbredelse af landskabelige påvirkninger vurderes derfor at være regional.

Områder som udpeges som nye grønne kiler

I områder som udpeges til nye grønne kiler, forventes landsplandirektivet ikke at medføre betydende landskabelige forandringer, da mulighederne for at tillade bebyggelse eller anden arealanvendelse i de værdifulde naturområder og fredskovsområder reelt er stærkt begrænsede. Udbredelsen af påvirkningen vil derfor være meget begrænset og kun helt lokalt, men i en regionalt udstrækning.

Påvirkningens varighed

Landskabelige forandringer vil oftest være langvarige, hvis der er tale om nye permanente bygninger eller anlæg eller forandringer af terræn, beplantninger og lignende.

Samlet påvirkning

På baggrund af en evaluering af ovenstående kriterier er den samlede vurdering, at landsplandirektivet vil medføre mindre påvirkning af de landskabelige værdier.

10. KULTURARV

10.1 Miljøstatus

De kulturhistoriske værdier i det åbne land er ofte sammenfaldende med de landskabelige værdier. Det kan være samlede landskaber med en særlig kulturhistorisk fortælling eller særlige karakteristiske landskabselementer, som eksempelvis gravhøje, jord- og stendiger, mv., som kan have stor kulturhistorisk oplevelses- og fortællerværdi. Men der findes også kulturhistoriske værdier i det åbne land, som ikke nødvendigvis kan opleves i landskabet. Det er eksempelvis områder, hvor man har kendskab til tidligere bopladser, fæstningsanlæg eller anden kulturhistorisk udvikling, som ikke længere kan ses i landskabet, men hvor der sandsynligvis stadig findes levn og efterladenskaber under jorden. Der kan også være tale om fredede bygninger, som formidler viden om en særlig byggetradition eller lign, men ikke som sådan har en landskabelig værdi.

Kulturhistoriske værdier varetages af de enkelte kommuner og ofte i samarbejde med Slots- og Kulturstyrelsen eller lokalhistoriske museer. Kommunerne er forpligtet til at udpege, beskytte og bevare kulturhistoriske bevaringsværdier og værdifulde kulturmiljøer i kommuneplanen, ligesom de kan udpege bevaringsværdige bygninger i kommune- og lokalplan. Det er kun Slots- og Kulturstyrelsen som freder bygninger. Endvidere er en lang række kulturhistoriske levn og fortidsminder, såsom gravhøje, kirker og sten- og jorddiger beskyttet i henhold til anden lovgivning, herunder særligt naturbeskyttelsesloven og museumsloven.

Kommunerne skal varetage hensynet til de kulturhistoriske værdier i den løbende landzoneadministration⁴ i det åbne land og i de grønne kiler, og i overensstemmelse med de love^{24,25} der skal beskytte de kulturhistoriske værdier i det åbne land. Ved godkendelse af f.eks. nye bygninger til rekreative formål, skal kommunerne altså sikre, at de kulturhistoriske værdier bevares og beskyttes.

Følgende udpegninger findes for kulturhistoriske værdier findes i de eksisterende grønne kiler og de grønne kiler som udpeges i Landplandirektivet for de grønne kiler:

- *Kulturhistoriske bevaringsværdier*, Planloven²⁶ § 11a, stk. 1, nr. 15
- *Værdifulde Kulturmiljøer*, Planloven⁸ § 11a, stk. 1, nr. 15
- *Kulturarvsarealer*, Museumsloven⁷, § 23, stk. 4
- *Fredede bygninger*, Lov om bygningsfredning²⁷ § 3-5
- Bevaringsværdige bygninger, udpeget i lokalplaner
- *Fortidsmindebeskyttelseslinjer*, Naturbeskyttelsesloven⁶ § 18
- *Kirkebyggelinjer*, Naturbeskyttelsesloven⁶ § 19
- Beskyttede sten- og jorddiger og andre fredede fortidsminder efter museumsloven⁷ § 29a

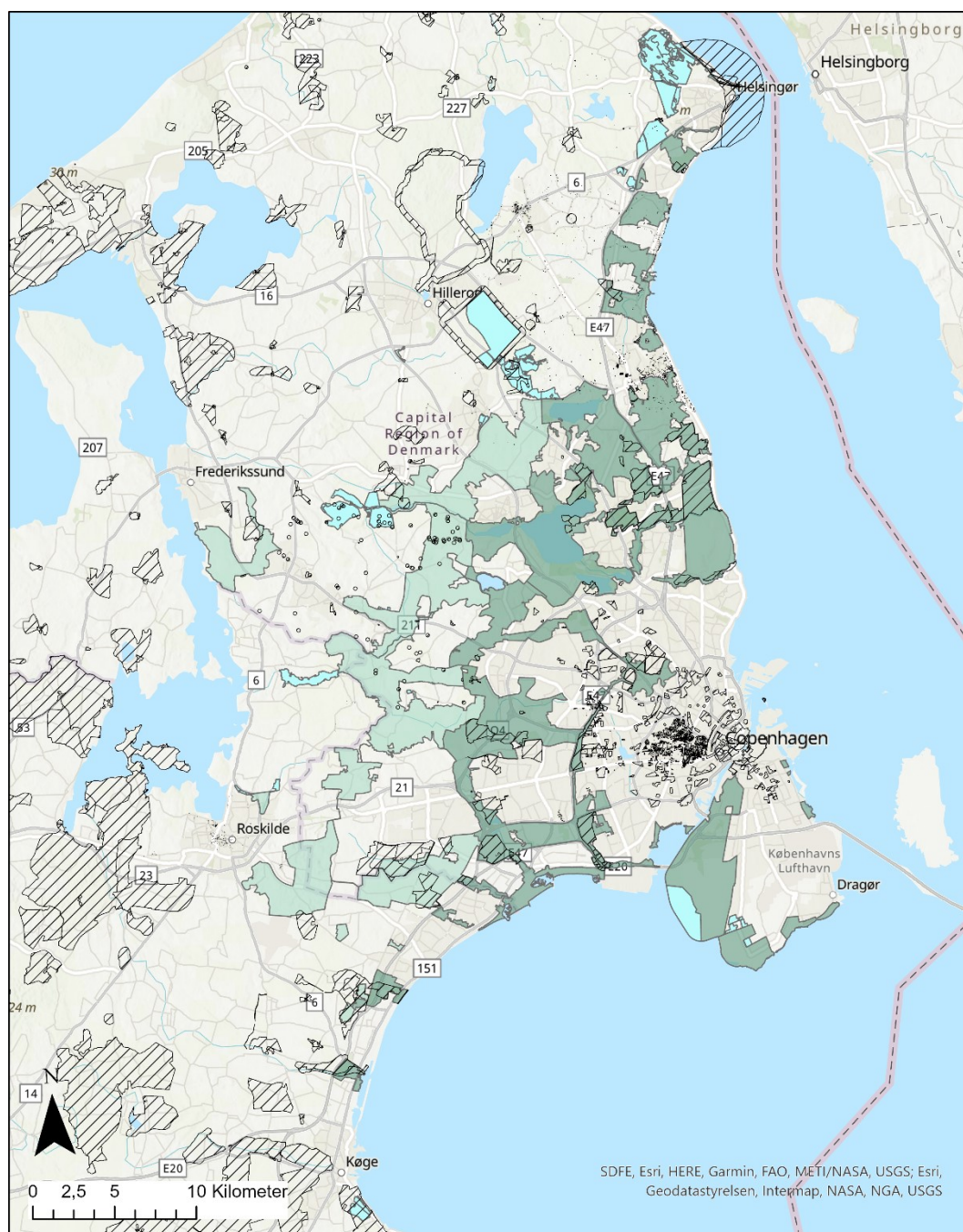
²⁴ Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse, LBK nr. 240 af 13/03/2019, <https://www.retsinformation.dk/eli/Ita/2019/240>

²⁵ Bekendtgørelse af museumsloven, LBK nr. 358 af 08/04/2014, <https://www.retsinformation.dk/eli/Ita/2014/358>

²⁶ Bekendtgørelse af lov om planlægning, LBK nr. 1157 af 01/07/2020, <https://www.retsinformation.dk/eli/Ita/2020/1157>

²⁷ Bekendtgørelse af lov om bygningsfredning og bevaring af bygninger og bymiljøer, LBK nr. 219 af 06/03/2018, <https://www.retsinformation.dk/eli/Ita/2018/219>

Som det fremgår af figur 10.1, findes der mange kulturhistoriske værdier i de områder der i dag er udpeget som grønne kiler i Fingerplan 2019 og de som bliver udpeget som nye grønne kiler i kraft af landsplandirektivet for de grønne kiler.

- Grønne kiler (Indre kiler og kystkiler)
- Grønne kiler (Ydre kiler)
- Nye grønne kiler
- Kulturhistoriske bevaringsværdier

Figur 10.1 Oversigtskort over kulturhistoriske bevaringsværdier, der berører eksisterende og nye grønne kiler i forbindelse med planforslaget til ændring af Fingerplan 2019

10.2 Vurdering af påvirkning

Sårbarhed

Kulturlandskaber og kulturmiljøer beskrevet under miljøstatus vil være meget sårbare overfor ny udvikling der ændrer, slører eller helt fjerner de kulturhistoriske elementer og sammenhænge.

Kulturarvsarealer med underjordiske spor er ikke nødvendigvis sårbare overfor opførelse af nye bygninger og anlæg, så længe eventuelle kulturhistoriske spor undersøges, indsamles og registreres i forbindelse med byggeprojektet. Det kan dog variere afhængigt af karakteren af kulturarven.

Fredede enkeltelementer, såsom fredede bygninger, stendysser, mv. er sårbare overfor al udvikling, som ændrer, slører eller fjerner dem.

Generelt vurderes det, at sårbarheden af kulturarven i Fingerplanens grønne kiler er stor.

Påvirkningsgrad

Eksisterende grønne kiler

Forslag til landsplandsdirektiv muliggør, under en række forudsætninger, nybyggeri i en afstand af højst 50 meter fra hidtidige bebyggelsesarealer. Det indebærer en risiko for at påvirke kulturarv. I de områder som i dag er udpeget som grønne kiler, må der i dag opføres støttepunkter til det almene friluftsliv i overensstemmelse med Fingerplanens retningslinjer for de grønne kiler, og på de enkelte ejendomme må der bebygges i overensstemmelse med de umiddelbare rettigheder, som gælder i landzonen⁵. Udviklingen må dog ikke stride imod lovgivning, der skal sikre de kulturhistoriske værdier, og kommunen er forpligtet til i administrationen af fingerplanens bestemmelser, at varetage hensynet til de kulturhistoriske værdier. Fredede enkeltelementer, såsom bygninger, vil typisk være beskyttet af anden lovgivning.

Områder som udpeges som nye grønne kiler

I de natur- og skovområder som udpeges til nye grønne kiler i kraft af det nye direktiv, vurderes det, at landsplandirektivet ingen påvirkning vil have af de kulturhistoriske værdier, sammenholdt med 0-alternativet. Det skyldes, at områderne er omfattet af en så restriktiv lovgivning, som har til formål at beskytte natur- og skovværdierne, at der reelt ikke vil kunne tillades anden udvikling end øget adgang og ophold i forbindelse med f.eks. stiplanlægning og lignende. Øgede adgangs- og opholdsmuligheder forventes ikke at påvirke de kulturhistoriske værdier negativt, da kommunernes eventuelle planlægning for forbedrede adgangs- og opholdsmuligheder også skal varetage hensynet til de kulturhistoriske værdier. Desuden er forbedret adgang til de kulturhistoriske værdier helt i tråd med formålet med at bevare de kulturhistoriske værdier.

Den geografiske udbredelse

Eksisterende grønne kiler

De nye bestemmelser dækker alle grønne kiler i hovedstadsområdet, og den geografiske udbredelse af påvirkningen af kulturarv er derfor regional.

Områder som udpeges som nye grønne kiler

I områder som udpeges til nye grønne kiler, forventes landsplandirektivet ikke at medføre påvirkning af de kulturhistoriske værdier. Heller ikke lokalt.

Påvirkningens varighed

Påvirkninger af kulturarv og oprindelige kulturhistoriske værdier kan være uoprettelige, hvis den kulturhistoriske værdi går tabt. Hvis der er tale om et kulturmiljø, hvor der opføres f.eks. en ny bygning, som bryder med eller slører de kulturhistoriske sammenhænge i området, vil der oftest være tale om meget langvarig påvirkning, ved permanente nye bygninger eller anlæg.

Samlet påvirkning

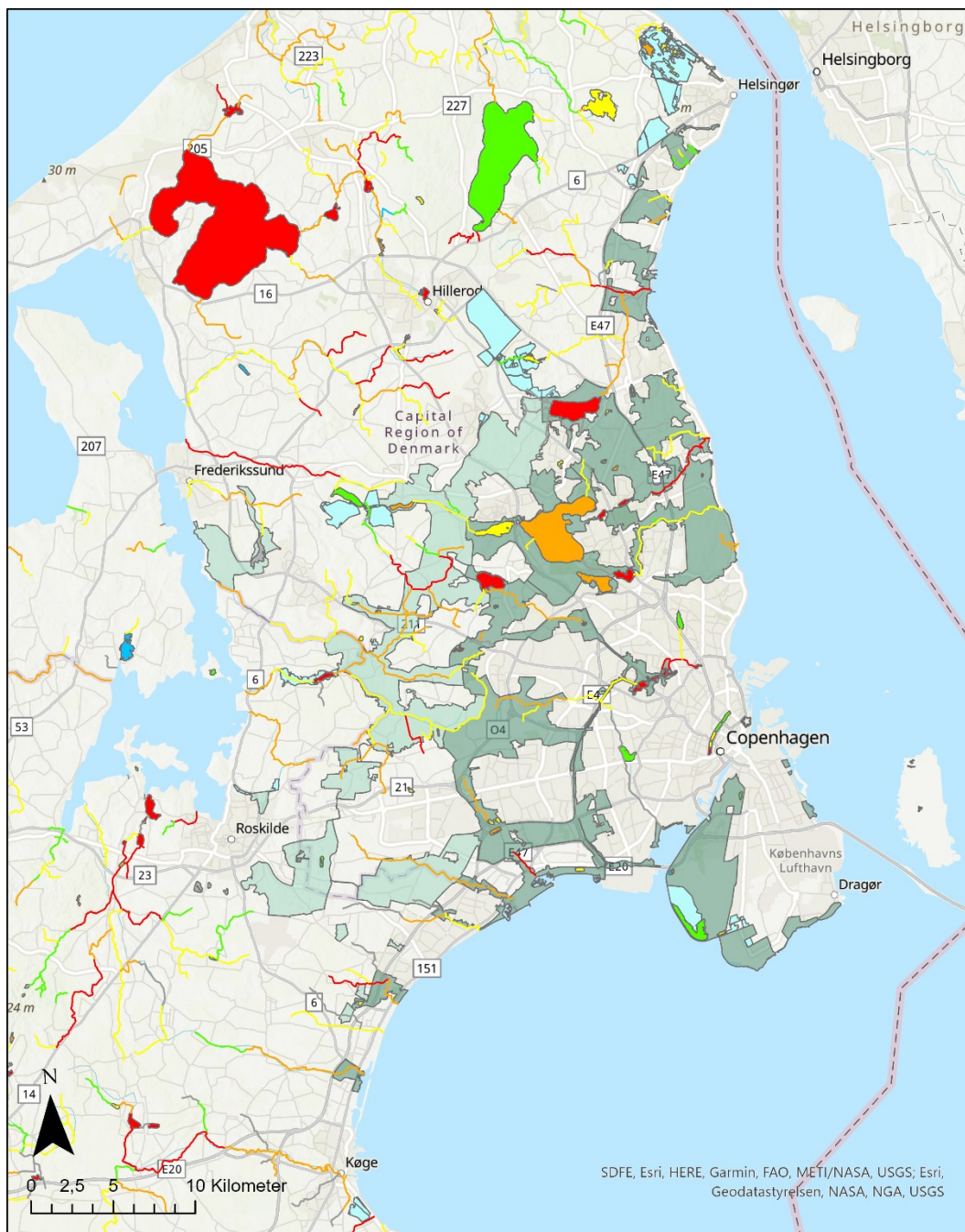
På baggrund af en evaluering af ovenstående kriterier er det samlet vurdering landsplandirektivet vil medføre ingen eller kun mindre påvirkning af kulturarven og de kulturhistoriske værdier.

11. VAND

11.1 Miljøstatus

Søer og vandløb påvirkes af menneskelige aktiviteter, f.eks. gennem vandindvinding og spildevand. Derfor arbejdes der på at forbedre miljøet i både søer og vandløb. Vandområdeplanerne er en samlet plan for at forbedre det danske vandmiljø. De skal sikre en bedre tilstand i Danmarks søer, vandløb, kystvande og grundvand i overensstemmelse med EU's vandrammedirektiv. Søer og vandløb med dårlig tilstand på ikke påvirkes yderligere, mens nye planer og projekter ikke må hindre vandløb og søer med andre tilstandsniveauer i at opnå bedre økologisk tilstand.

I vandområdeplanerne 2015-2021, er vandløb og søers tilstande opgjort, og de er vist på figur 11.1.

Figur 11.1 Oversigtskort over den samlede økologiske tilstand for vandløb og søer, der berører eksisterende og nye grønne kiler i forbindelse med planforslaget til ændring af Fingerplan 2019

11.2 Vurdering af påvirkning

Sårbarhed

Områder som udpeges til nye grønne kiler

Udpegningen af eksisterende grønne områder til grønne kiler kan medføre yderligere rekreativ anvendelse af målsatte vandløb og søer. Det kan betyde, at en yderligere tilførsel af affald fra friluftaktiviteter kan finde sted. Hvis affald ender i vandløbene eller søerne og nedbrydes, udskilles en række forurenende stoffer.

Eksisterende grønne kiler

De grønne kiler omfatter en række målsatte vandløb og søer. Forslagets muliggørelse af at det under en række forudsætninger skal være muligt at opføre ny bebyggelse til almene rekreative formål kan potentielt ske i nærheden af målsatte vandløb og søer og dermed potentielt indebære en påvirkning. Det kan ske, hvis affald eller materialer ender i vandløbene eller søerne og nedbrydes, eller at ved at en øget bebyggelse fører til en øget afstrømning til vandløb og søer. Dermed tilføres og udskilles en række forurenende stoffer potentielt i vandmiljøet.

Den geografiske udbredelse

Den geografiske udbredelse af påvirkningen fra landsplandirektivet er regional og kan samtidig medføre en lokal påvirkning på målsatte vandløb og søer.

Påvirkningsgrad

Påvirkningens intensitet vurderes til at være lav. Selvom bestemmelserne i forslaget til landsplandirektiv ikke indebærer beskyttelse af vandmiljøet, kræver anden lovgivning, at der i udviklingen af planer og projekter samt administration iht. lovgivningen sikres, at søer og vandløb med dårlig tilstand på ikke påvirkes yderligere, mens vandløb og søer med andre tilstandsniveauer ikke må hindres i at opnå bedre økologisk tilstand. Hensyn til vandløbs og søers tilstand vil derfor begrænse muligheder for at opføre nye bygninger til almene rekreative formål, eller som minimum at planer og projekter tilpasses og administration varetages på en måde, hvor en påvirkning undgås.

Samlet påvirkning

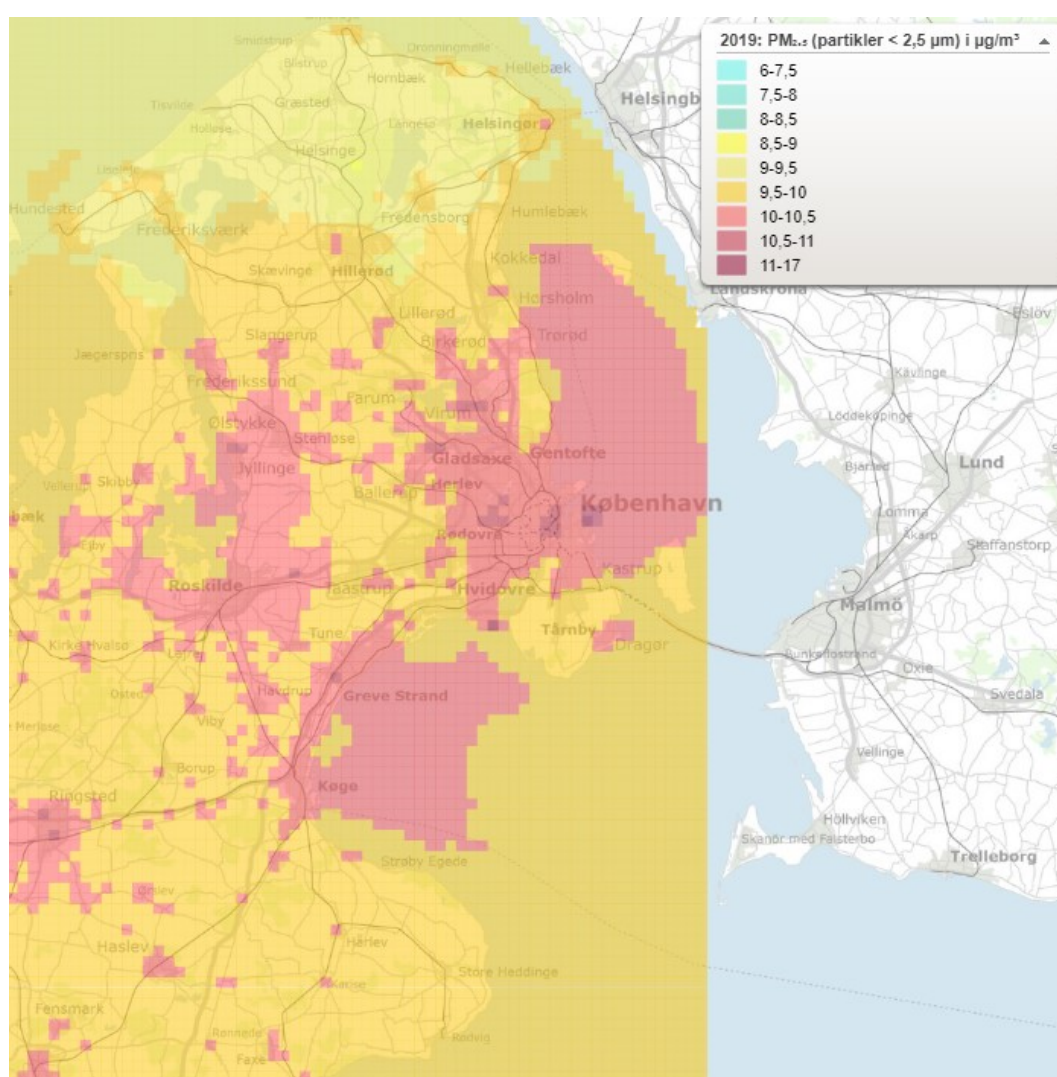
Sammenlignet med 0-alternativet vurderes det, at landsplandirektivet vil medføre en mindre påvirkning på målsatte vandløb og søer, der ikke hindrer målopfyldelse og ikke påvirker vandløb og søer af dårlig kvalitet yderligere, jf. indsatsbekendtgørelsens § 8, stk. 3.

12. LUFT OG KLIMA

12.1 Miljøstatus

Luftkvaliteten i hovedstadsområdet er belastet af en række kilder, herunder især vejtransport, brændeovne og pillefyr. En kortlægning af luftforureningen i Region Hovedstaden fra 2018 viste, at der sker et fald i koncentration af partikler og kvælstofoxider (NO₂), men at forureningsniveauet fortsat ledte til omfattende sundhedskonsekvenser²⁸.

Den modellerede luftforurening i hovedstadsområdet for 2019²⁹ er på figur 12.2 vist i forhold til PM_{2,5}. Flere områder i hovedstadsområdet er over 10 µg/m³, hvilket er over grænseværdien fastlagt af Verdenssundhedsorganisationen WHO.

Figur 12.2: Modellering af luftforurening for PM_{2,5} partikler modelleret og udstillet af DCE - National Center for Miljø og Energi ved Aarhus Universitet.

²⁸ Region Hovedstaden. 2018. Hovedrapport – vurdering af luft og støj. https://www.altinget.dk/misc/Rapport%20%20-%20luft%20og%20st%C3%B8j%20Region%20Hovedstaden_17042018.pdf

²⁹ DCE, Aarhus Universitet. 2021. Luften på din vej. <http://lpdv.spatialsuite.dk/spatialmap>

Miljøstatus for klimaet er blandt andet beskrevet i IPCC's rapporter om klimaets udvikling. Den seneste rapport forudsiger, at den globale opvarmning vil nå 1,5 grader i starten af 2030'erne, og at opvarmningen vil medføre en række uønskede udviklinger, f.eks. i ændring af havniveau og hyppigere ekstremt vejr³⁰.

Bygninger, broer og veje står ifølge Regeringens Klimapartnerskab for bygge- og anlægssektoren for 30 % af Danmarks CO₂-udledning³¹. Det estimat dækker bygningernes energiforbrug, byggeproces i forbindelse med nybyggeri eller renovering samt produktion af byggematerialer. Bygninger er derfor et vigtigt indsatsområde i forhold til at handle på klimaudfordringerne.

12.2 Vurdering af påvirkning

12.2.1 CO₂-udledning fra nedrivning og opførelse af byggeri

Sårbarhed

Med den nationale målsætning om 70 % reduktion af udledningerne bør alle planer forholde sig til deres klimapåvirkning. Det underbygges af internationale aftaler i form af Paris-aftalen og FN's verdensmål 13 om at handle hurtigt for at bekæmpe klimaforandringer. Region Hovedstaden har desuden som mål, at hovedstadsregionen skal være fossilfri i 2050³².

Påvirkningsgrad, udbredelse og varighed

Forslagets muliggørelse af opførelse af bygninger til almene rekreative formål vil bidrage til CO₂-udledningen via en indirekte udledning af CO₂-ækvivalenter fra byggematerialer og energiproduktion. Klimapåvirkningen har geografisk en global udbredelse og har af natur en kumulativ karakter.

Omfanget af opførelse af nye bygninger vil afhænge af en ukendt interesse i at opføre bygninger til almene rekreative formål, herunder opholds- og læringsrum for naturskoler og skovbørnehaver. Det giver en grundlæggende usikkerhed i forhold til forslaget klimapåvirkningen. Udover klimapåvirkningen fra opførelse af nybyggeri kan der forekomme klimapåvirkning fra eventuel nedrivning til at sikre, at den samlede bygningsmasse i de grønne kiler ikke øges.

Concito har tidligere estimeret parcelhuse til at medføre en samlet udledning per kvm på 1.070 kg³³. Det er baseret på input/output-beregninger og en statistisk fordeling af udledningen. Selvom karakteren af det muliggjorte rekreative almene byggeri ikke er defineret i bestemmelserne, vil eksempelvis 30 rekreative byggerier med en karakter svarende til Concito's beregning lede til en udledning af 3.210 tons CO₂ ved en gennemsnitlig størrelse på 100 m². Det svarer til ca. 290 danskeres årlige klimaaftryk³⁴. Det skal understreges, at den beregning er et eksempel, da byggeriets omfang og karakter ikke er kendt.

³⁰ IPCC. 2021. AR6 Climate Change 2021: The Physical Science Basis. <https://www.ipcc.ch/report/ar6/wg1/>

³¹ Regeringens Klimapartnerskaber. Bygge- og anlægssektoren. 2019. Anbefalinger til regeringen fra Klimapartnerskabet for bygge- og anlægssektoren. <https://www.ft.dk/samling/20191/almedel/KEF/bilag/393/2229190.pdf>

³² Region Hovedstaden. 2018. Copenhagen – hele Danmarks Hovedstad. <https://www.regionh.dk/mil-joe/gr%C3%B8nnere-hospitaler/Documents/Den%20regionale%20v%C3%A6kst-%20og%20udviklingsstrategi.pdf>

³³ Concito. 2014. Bygningers klimapåvirkning i et livscyklusperspektiv. https://concito.dk/files/dokumenter/artikler/bygningers_klimapaavirkning_endelig_270214.pdf

³⁴ Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet. 2021. Global Afrapportering 2021 – Danmarks forbrugsbaserede klimaaftryk. <https://kefm.dk/Media/637553636155082844/Faktaark%20%20-%20Klimaaftryk.pdf>

I driftsperioden må det forventes, at nye bygninger må indebære et lavere energiforbrug end utidssvarende bygninger af samme omfang. Opførelsen af bygninger til almene rekreative formål, herunder opholds- og læringsrum for naturskoler og skovbørnehaver, ventes at medføre øget trafik til og fra bygningerne, og det vil indebære en øget CO₂-udledning i driftsperioden.

Udledningen af CO₂-ækvivalenter fra opførelse af byggeri i Fingerplanens grønne kiler kan reduceres ved en lang række virkemidler. Reduktioner kan blandt andet opnås ved at stille krav om at reducere spild og øge affaldshåndteringen i byggeprocessen, stille krav til genbrug af materialer og klimavenlige byggematerialer, samt stille krav om CO₂-regnskab for byggerier med henblik på at identificere forbedringsmuligheder.

Samlet påvirkning

Med store usikkerheder om omfanget af opførelse af bygninger vurderes klimapåvirkningen som mindre til moderat, fordi forslaget til landsplandirektiv vil muliggøre byggeri, som vil forværre udfordringerne med at nedbringe Danmarks klimapåvirkning. Byggeriets omfang vil være minimalt sammenlignet med det øvrige byggeri i Danmark, men forslagets klimapåvirkning vil være i modstrid med det nationale mål om 70% reduktion.

12.2.2 Luftkvalitet som følge af øget trafik

Sårbarhed

Danmark har forpligtet sig i EU til at fortsætte med at reducere luftforureningen som fastsat i NEC direktivet³⁵. Samtidig har Region Hovedstaden en målsætning om, at luftforurening fra transportsektoren skal reduceres 40 procent inden 2025³⁶. Begge mål kan ses i forhold til FN's verdensmål 3, der indebærer et delmål om at reducere sygdom og dødsfald på grund af kemikalier og forurening. Set i forhold til miljøstatus beskrevet ovenfor vurderes sårbarheden i forslagets geografiske afgrænsning at være høj.

Påvirkningsgrad, udbredelse og varighed

Forslag til landsplandirektivet muliggør opførelsen af bygninger til almene rekreative formål, herunder opholds- og læringsrum for naturskoler og skovbørnehaver, i de grønne kiler. Det vil lede til øget trafik sammenlignet med den alternative udvikling uden vedtagelsen af forslaget, og dermed til øget luftforurening fra vejtransport.

Omfanget og placeringen af nye skovbørnehaver og bygninger til almene rekreative formål er ukendt, så påvirkningsgraden af forslaget er ukendt. Påvirkningen fra forslaget skal ses i sammenhæng med de eksisterende luftforureningskilder som en kumulativ påvirkning af luftkvaliteten, og den afledte effekt af forslaget kan medføre kritiske lokale påvirkninger.

Den geografiske udbredelse af påvirkningen af luftkvalitet vil primært være lokal, men samtidig bidrage til den kumulative påvirkning af luftkvaliteten i hovedstadsområdet.

³⁵ Regeringen. 2018. Sammen om en grønnere fremtid. Klima- og luftudspil. https://www.regeringen.dk/media/5791/klimaministeriet_klimaogluftudspil_digital.pdf

³⁶ Region Hovedstaden. 2018. Copenhagen – hele Danmarks Hovedstad. <https://www.regionh.dk/mil-joe/gr%C3%B8nnere-hospitaler/Documents/Den%20regionale%20v%C3%A6kst-%20og%20udviklingsstrategi.pdf>

Varigheden af påvirkningen vil være lang, da de nye bygningerne ventes at have en lang levetid.

Luftforeningen som følge af forslaget kan reduceres ved en række virkemidler. Først og fremmest vil luftforureningen reduceres i tråd med, at bilparken omlægges fra fossilt brændstof til elbiler. Derudover kan opholds- og læringsrum for naturskoler og skovbørnehaver og bygninger til almene rekreative formål tænkes sammen med offentlige transportmuligheder og parkeringsbegrænsninger, og placeres så afstande fremmer brugen af offentlig transport.

Samlet påvirkning

Med store usikkerheder om omfanget af opførelse af nye bygninger vurderes påvirkningen af luftkvaliteten som mindre til moderat. Forslaget til landsplandirektiv vil inducere trafik som vil øge luftforureningen lokalt og regionalt i mange år frem. Trafikkens omfang vil være minimal sammenlignet med den øvrige trafik i hovedstadsområdet, men med en i forvejen påvirket luftkvalitet vil forslaget være i modstrid med Region Hovedstadens målsætning om, at luftforurening fra transportsektoren skal reduceres 40 procent inden 2025.

13. MATERIELLE GODER (REKREATIVE INTERESSER)

13.1 Miljøstatus

De grønne kiler har ifølge Fingerplan 2019 som hovedformål at tilgodese behovet for det almene friluftsliv. Det indebærer, at mulighederne for offentlig adgang og ophold har højeste prioritet. Det gælder i de indre og ydre kiler samt kystkilerne på tværs af Helsingør- og Køge-fingeren.

Fingerplanens grønne kiler danner dermed rammerne for sammenhængende grønne områder, hvor det er muligt for offentligheden at udføre rekreative aktiviteter. De områder, som i dag ikke er optaget i fingerplanens grønne kiler, er i høj grad også natur-områder og skove, som er beskyttet efter anden lovgivning. Der er derfor også i dag mulighed for, i nogen grad, at anvende områderne rekreativt, selvom de endnu ikke er med i fingerplanen.

Fingerplanen fastsætter en række bestemmer og rammer for, hvordan udviklingen i de grønne kiler skal være. Der lægges i høj grad op til, at de aktiviteter som etableres, skal kunne anvendes af alle, så det ikke er nødvendigt f.eks. at have medlemskab. Der findes dog i dag også en række aktiviteter i de grønne kiler, som kræver medlemskab, betaling eller ejerskab, før det er muligt at anvende aktiviteterne. Det gælder f.eks. golfbaner, rideskoler, spejderhytter, kolonihaver mv.

Mulighederne for at placere areal- og bygningskrævende anlæg til bl.a. organiserede rekreative formål er forskellige i de indre (inkl. kystkilerne) og ydre kiler. Det skyldes, at de indre kiler i vidt omfang allerede er blevet udnyttet til at placere lokale bymæssige fritidsanlæg og arealkrævende friluftsanlæg såsom golfbaner, større ridecentre, fodboldbaner, koloni- og nyttehaver, spejderhytter mm. Disse anlæg virker begrænsende for de almene adgangs- og opholdsmuligheder. Det er derfor i Fingerplan 2019 vurderet, at der ikke er plads til flere arealkrævende rekreative anlæg eller rekreative anlæg, der udelukker almen tilgængelighed, i de indre kiler og kystkilerne, hvis de fortsat skal have en almen rekreativ funktion. Muligheden for at etablere sådanne anlæg i de ydre grønne kiler skal bidrage til at lette presset på de indre grønne kiler.

13.2 Vurdering af påvirkning

Sårbarhed

Med stor befolkningsgrupper og et sundhedsmæssigt og rekreativt behov for rekreativ infrastruktur, er presset på de eksisterende grønne infrastrukturer i visse områder under pres. Som beskrevet i regeringens udspil *Tættere på - Grønne byer og en hovedstad i udvikling* (Indenrigs- og Boligministeriet, maj 2021) er der derfor behov for yderligere rekreative anlæg i hovedstadsområdet.

Påvirkningsgrad, udbredelse og varighed

Forslaget til landsplandirektiv vil, med nye udpegninger af grønne kiler og mulighed for at opføre bygninger til almene rekreative formål, styrke de rekreative anvendelsesmuligheder i områderne, hvilket ses som en positiv påvirkning af materielle goder.

Forslaget understreger i bestemmelserne, at det skal sikres, at der ikke sker begrænsning af den samlede tilgængelighed for alle regionens borgere, og at faciliteter i forbindelse med skovbørnehaver skal være tilgængelige som udflugtsmål for alle udover

skovbørnehavens åbningstider. Disse bestemmelser har en positiv indvirkning på materielle goder i form af adgang til faciliteter og grønne kiler.

De nye udpegninger vil i høj grad omfatte beskyttet natur, hvilket sætter begrænsninger for den rekreative udvikling, da udviklingen og anvendelsen skal ske under hensyntagen til beskyttelsesinteresserne. Der er derfor begrænsede muligheder for at ændre anvendelsen af et område, hvis det kan have en negativ indvirkning på beskyttelsesinteresserne. Mulighederne afhænger af det konkrete område og de anvendelser, som ønskes samt områdets beskyttelse. Forslaget til landsplandirektiv vil derfor ikke medføre en mærkbar påvirkning af materielle goder for de nye udpegninger.

Som følge af, at det i de eksisterende grønne kiler i forvejen er muligt at opføre støttepunkter for rekreativ anvendelse af kilerne, og at de nye udpegninger af kiler i høj grad er beskyttede af anden lovgivning, vurderes påvirkningsgraden af de rekreative interesser at være mellem. Samtidig kan nye bygninger have værdi for beboere i store områder af hovedstadsregionen, hvorfor den geografiske udbredelse er regional.

Samlet påvirkning

Ændringerne af Fingerplanen har potentiale for at udvikle materielle goder i de grønne kilder i form af bedre infrastruktur for rekreativ anvendelse, og store usikkerheder om omfanget af opførelse af bygninger vurderes den samlede påvirkning af materielle goder at være mindre.

14. MANGLEDE VIDEN OG USIKKERHEDER

Formålet med miljøvurdering er at sikre et godt beslutningsgrundlag og derved at håndtere de miljømæssige påvirkninger, inden forslaget til landsplandirektiv vedtages. Forslagets strategiske karakter og de store usikkerheder omkring, hvor stort et omfang kommunerne efterfølgende vil tillade skovbørnehaver og nedrivning af bygninger, giver en naturlig begrænsning for, hvor sikre og præcise vurderingerne i miljørapporten kan være. Dertil hører, at det ikke er besluttet, hvor skovbørnehaver og nye bygninger vil blive opført, hvilket begrænser muligheden for at vurdere konkrete påvirkninger ud fra lokationer. Vurderingerne af påvirkninger er derfor – i overensstemmelse med god praksis – gennemført på det detaljeniveau, som planens retningslinjer er på.

Grundlaget for de overordnede vurderingerne er beskrevet i de enkelte kapitler. Det har været et godt grundlag for at vurdere de miljømæssige konsekvenser af planen, og det vurderes generelt, at der ikke er væsentlige mangler i oplysningerne.

Usikkerhederne om placering og lokale konsekvenser vil fremgå af kommunernes efterfølgende planlægning og administration. Kommunerne kan i den forbindelse anvende miljørapporten af forslaget til landsplandirektiv som et udgangspunkt for deres integration for miljøovervejelser i planlægningen og administrationen.

15. FORSLAG TIL OVERVÅGNING

Ifølge miljøvurderingsloven skal der oplyses et overvågningsprogram af de væsentlige indvirkninger på miljøet. Idet miljøvurderingen ikke indeholder nogle væsentlige påvirkninger på miljøet, er der ikke oplyst et overvågningsprogram. Flere af miljøemnerne er dog i forvejen dækket af overvågningsprogrammer.

16. REFERENCER

- Bekendtgørelse af lov om bygningsfredning og bevaring af bygninger og bymiljøer, LBK nr. 219 af 06/03/2018, <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2018/219>
- Bekendtgørelse af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM), LBK nr 1976 af 27/10/2021, <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2021/1976>
- Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse, LBK nr. 240 af 13/03/2019, <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2019/240>
- Bekendtgørelse af lov om planlægning, LBK nr. 1157 af 01/07/2020, <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2020/1157>
- Bekendtgørelse af museumsloven, LBK nr. 358 af 08/04/2014, <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2014/358>
- Bekendtgørelse om administration af planloven i forbindelse med internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter, BEK nr 1383 af 26/11/2016. <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2016/1383>
- Bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter, BEK nr 449 af 11/04/2019, <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2019/449>
- Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter, BEK nr. 2091 af 12/11/2021. <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2021/2091>
- Concito. 2014. Bygningers klimapåvirkning i et livscyklusperspektiv. https://concito.dk/files/dokumenter/artikler/bygningers_klimapaavirkning_endelig_270214.pdf
- Danmarks Statistik, Historisk lavt antal dræbte og tilskadedekomne, september 2021, <https://www.dst.dk/da/Statistik/nyt/NytHtml?cid=32746>
- DCE, Aarhus Universitet. 2021. Luften på din vej. <http://lpdv.spatialsuite.dk/spatialmap>
- Fingerplan 2019, Landsplandirektiv for hovedstadsområdet planlægning, https://planinfo.erhvervsstyrelsen.dk/sites/default/files/media/publikation/fingerplan_2019.pdf
- Gate 21, Rambøll, FORCE Technology. 2020. Hvidbog. Trafikstøj kræver handling. https://www.gate21.dk/wp-content/uploads/2020/04/HvidbogStoej2020final_spread.pdf
- Hansen-Møller, J., Konijnendijk, C.C. og Caspersen, O. H., Betydningen af storbyens rekreative områder for storbybefolkningens sundhed og velvære, tryghedsfølelse, trivsel og glæde samt de økonomiske konsekvenser for borger og samfund. Arbejdsrapport nr. 136, Skov & Landskab, Københavns Universitet, 2011, <https://sl.ku.dk/rapporter/arbejdsrapporter-2009/filer/136-2011-sl-rapport-betydningen-af-storbyens-rekreative-omraader.pdf>
- Indenrigs- og Boligministeriet. 2021. Tættere på - Grønne byer og en hovedstad i udvikling. <https://im.dk/publikationer/2021/maj/regeringsudspil-taettere-paa-groenne-byer-og-en-hovedstad-i-udvikling>
- IPCC. 2021. AR6 Climate Change 2021: The Physical Science Basis. <https://www.ipcc.ch/report/ar6/wg1/>
- Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet. 2021. Global Afrapportering 2021 – Danmarks forbrugsbaserede klimaaftryk. <https://kefm.dk/Media/637553636155082844/Faktaark%20-%20Klimaaftryk.pdf>
- Miljøstyrelsen 2007. Støj fra veje. Vejledning fra Miljøstyrelsen, nr. 4. <https://mst.dk/media/180448/vejstj-vejledning3.pdf>
- Regeringen. 2018. Sammen om en grønnere fremtid. Klima- og luftudspil. https://www.regeringen.dk/media/5791/klimaministeriet_klimaogluftudspil_digital.pdf
- Regeringens Klimapartnerskaber. Bygge- og anlægssektoren. 2019. Anbefalinger til regeringen fra Klimapartnerskabet for bygge- og anlægssektoren. <https://www.ft.dk/samling/20191/almdel/KEF/bilag/393/2229190.pdf>
- Region Hovedstaden. 2017. Sundhedsprofil for Region Hovedstaden og kommuner i 2017 – Sundhedsadfærd og risikofaktorer, https://www.regionh.dk/til-fagfolk/Sundhed/Sundhedsprofilen/Documents/2017/Udgivelser/Sundhedsprofil%202017%20Kronisk%20sygdom_indhold.pdf
- Region Hovedstaden. 2018. Hovedrapport – vurdering af luft og støj. https://www.altinget.dk/misc/Rapport%20-%20luft%20og%20st%C3%B8j%20Region%20Hovedstaden_17042018.pdf
- Region Hovedstaden. 2018. Copenhagen – hele Danmarks Hovedstad. <https://www.regionh.dk/miljoe/gr%C3%B8nnere-hospitaler/Documents/Den%20regionale%20v%C3%A6kst-%20og%20udviklingsstrategi.pdf>
- Region Hovedstaden. 2019. Trafik- og mobilitetsplan for hovedstadsregionen. https://www.regionh.dk/trafik/trafik_og_mobilitetsplan/Documents/Trafik-og_mobilitetsplan_RegionHovedstaden_samlet_april2019.pdf
- Region Hovedstaden. 2021. Råstofplan 2016-2020, <https://rh.viewer.dkplan.niras.dk/plan/20#/>

Region Sjælland. 2018. Vækst- & Udviklingsstrategi 2019-2022, <https://www.regionsjaelland.dk/Udvikling/udviklingsstrategi/Documents/Region%20Sj%C3%A6lland%20V%C3%A6kst-%20og%20Udviklingsstrategi%202019-2022.pdf>

Region Sjælland. 2021. Råstofplan 2020-2031, <https://www.regionsjaelland.dk/publikationer/Documents/R%C3%A5stofplan%202020.pdf>

SDU. 2021. Fysisk aktivitet. https://www.sdu.dk/da/sif/forskning/fysisk_aktivitet

Styrelsen for Vand- og Naturforvaltning. 2016. Vandområdeplan 2015-2021 for Vandområdedistrikt Sjælland. <https://mst.dk/media/122171/revideret-vandomraadeplan-sjaelland-d-28062016.pdf>

Sundhedsstyrelsen. 2017. Socialt samvær forbedrer ældres mentale sundhed. <https://www.sst.dk/da/nyheder/2017/socialt-samvaer-forbedrer-aeldres-mentale-sundhed>

Sundhedsstyrelsen. 2019. Sundhedsfremme og fysisk aktivitet. <https://www.sst.dk/da/Viden/Fysisk-aktivitet/Sundhedsfremme-og-fysisk-aktivitet>

Sundhedsstyrelsen. 2020. Fremme af mental sundhed. <https://www.sst.dk/da/Viden/Mental-sundhed/Fremme-af-mental-sundhed>

Transportministeriet, Sikre veje, april 2019, <https://www.trm.dk/temaer/trafiksikkerhed/trafiksikkerhedsartikler/sikre-veje/>

WHO – World Health Organization. 2011. Burden of disease from environmental noise - quantification of healthy life years lost in Europe. World Health Organization. https://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0008/136466/e94888.pdf

17. BILAG 1: VÆSENTLIGHEDSVURDERING